POVESTE DIN VREMEA VECHILOR FARAONI

Insula şarpelui proroc

ULISE, SINDBAD şi Robinson Crusoe au ca străbun îndepărtat pe un oştean necunoscut al faraonilor Egiptului de odinioară. Cea mai veche poveste marinărească, aşternută pe un papirus de scribii de acum patru mii de ani, ne duce pe ţărmul Mării Roşii, în portul Tebei...

La apropierea corăbiei de ţărm, după ce lunga călătorie spre meleagurile de miazăzi ia sfârşit, cei care îşi revăd patria după o lipsă îndelungată se îmbrăţişează. Toţi îşi reamintesc nenumăratele primejdii înfruntate luni de-a rândul.

Un om îmbrăcat în straie de înalt dregător priveşte ţărmul cu mâhnire şi teamă, fără a auzi urările de bun-venit ale celor de pe mal.

Cunoştea mânia cumplită a faraonului, care îl trimisese spre o ţară îndepărtată cu o poruncă pe care din nefericire n-o îndeplinise. Nenorocul îl pândise pretutindeni şi, cu toate strădaniile sale, se întorcea cu mâinile goale. Vedea privirea încruntată a stăpânului şi se întreba ce soartă îl aşteaptă: surghiunul sau moartea. Înţelegându-i zbuciumul, se apropie de el unul dintre slujitorii săi mai vârstnici, care îi spuse următoarele vorbe înţelepte:

— Linişteşte-te, stăpâne, de vreme ce am ajuns cu bine aproape de locul unde se înalţă palatul slăvitului nostru rege. Spală-ţi faţa şi mâinile, pune- ţi straiele cele mai frumoase, apoi înfăţişea-ză-te regelui. Vorbeşte-i deschis atunci când vei fi poftit să-i spui prin câte am trecut. Răspunde fără să-ţi pierzi cumpătul şi drămuieşte bine fiecare cuvânt pe care-l vei rosti. Căci limba omului este şi mântuitorul, dar şi osânditorul lui.

Caută vorbele blânde, care potolesc mânia regească, fereşte-te de vorbele îndrăzneţe, în stare să ducă pe oricine la moarte.

Şi fiindcă acel dregător îl asculta, fără să-l întrerupă, slujitorul nu se sfii să-i depene o păţanie de-a sa, care se sfârşise până la urmă cu bine Câţiva dintre cei mai puţin grăbiţi să coboare din corabia 6

care se mai clătina încă pe valuri se adunară în juru- i, dornici să nu scape niciunul din cuvintele rostite de povestitor…

— Văzut-aţi voi vreo corabie lungă de o sută douăzeci de coţi şi lată de patruzeci? Rar mai întâlneşti azi asemenea minunăţie. O sută douăzeci de năieri1, floarea întregului Egipt, aţâţi am fost la începutul călătoriei. Priveam marea aşa cum priveşti pământul. Ne uitam la cer aşa cum te uiţi la acoperişul unui templu nespus de înalt. Inima noastră era mai neînfricată decât inima leilor care înfruntă pustiul. Presimţeam orice furtună cu mult înainte de izbucnirea ei, preziceam orice dezlănţuire a vânturilor mai înainte de a porni cea dintâi adiere. Călătoream spre miazănoapte, către minele de aramă ale regelui din peninsula Sinai. Tocmai când eram în largul mării, vânturile ne-au împins corabia departe, spre ţinuturile de miazăzi, şi asupra capetelor noastre se abătu o furtună cumplită. Un val înalt de opt coţi ne spulberă corabia şi toţi pieriră până la unul. Singur eu m-am pomenit aruncat pe-o scândură şi marea m-a lăsat într-un târziu pe ţărmul unei insule necunoscute.

1 Năiei – luntraş, corăbier.

Am petrecut două-trei zile într-o singurătate deplină, plângându-i pe cei înghiţiţi de noian. Noaptea dormeam în scorbura copacilor, ziua mă tupilam în umbra lor. Nu duceam lipsa de nimic. Am aflat prin împrejurimi smochine, struguri, pere minunate la gust, fructe de sicomor1 şi pepeni sălbatici. Pescuiam peşti şi prindeam păsări cu mâna, nicio vieţuitoare nu fugea din calea mea. De fiecare dată mă întorceam încărcat ca o albină. Mi- am adunat toate proviziile şi am săpat o groapă. Apoi am aprins focul cu ajutorul unui lemn uscat pe care l-am frecat până a început să fumege. Mă pregăteam să aduc o jertfă de mulţumire zeilor, fără să bănuiesc ce mă mai aşteaptă.

Deodată am auzit o detunătură şi am crezut că era un val puternic sfărâmat de stânci. Dar marea era liniştită. Arborii au început să trosnească. Întregul ţărm se zguduia ca sub o povară neobişnuită. M-am târât la pământ şi mi-am acoperit faţa cu mâinile. Când am îndrăznit să privesc, am zărit cu groază în iarbă un şarpe lung de treizeci de coţi, dintre care doi coţi măsurau

1 Sicomor – copac exotic uriaş, cu fructe asemănătoare cu smochinele.

numai alba-i barbă. Dihania avea solzi de aur şi sprâncene de lazulit1 şi se ţâra spre mine încet. Având în spate marea nesfârşită, nu întrezăream nicio scăpare. Am rămas trântit pe burtă, întinzând mâinile înainte, cerşind îndurare acelei arătări. Dar şarpele se opri în faţă-mi şi cu grai omenesc îmi grăi:

— Cine te-a adus aici, străine, Pe această insulă, la mine? Dacă simt cumva că ai minţit, Vei pieri în flăcări, negreşit!

Când am aflat că voi muri pe rug, n-am putut să mai scot o vorbă. Atunci şarpele m-a înhăţat şi, legănându-mă în botul lui, mai mult mort decât viu m-a dus în peştera-i cu pragul argintiu. Când m-a lăsat pe podeaua pardosită cu peruzele, întreg şi nevătămat, am prins puţin curaj. M-am trântit ca un ’sclav în faţa stăpânului său şi, când mi-a pus aceeaşi întrebare/ i-am povestit trista mea păţanie. După ce mi-am depănat toate peripeţiile, şarpele mi-a zis cu blândeţe:

1 Lazulit – fosfat natural hidratat de aluminiu, de magneziu, de fier sau de calciu, de culoare albăstrie.

— O, nu te teme, omule sărman! De vreme ce scăpat-ai de noian, în peşteră la mine ajungând, Acasă ai să te întorci «urând.

Apoi îmi prevesti că voi petrece patru luni încheiate pe insulă, după care va veni o corabie egipteană cu năieri cunoscuţi de

mine şi ei mă vor duce acasă, unde îmi voi îmbrăţişa iar soţia şi copiii, şi că voi muri la adânci bătrâneţi, pe meleagurile strămoşilor mei.

Ferice-i cel ce poate să-şi povestească chinurile îndurate când toate câte-a suferit au luat sfârşit! Spre a-mi mai mângâia durerea pierderii celor cu care plecasem în călătorie, primitorul şarpe îmi zugrăvi împrejurarea tristă în care a rămas fără cei şaptezeci de fraţi, surori, veri şi copii ai săi.

într-o noapte, în timp ce el era plecat, pe insulă se prăbuşise o stea în flăcări şi toţi semenii lui arseseră până la unul. Când s-a întors acasă, n-a găsit decât şaptezeci de trupuri înnegrite de văpăi. Din sfărâmăturile stelei prăbuşite s-a înfiripat o fată de o rară frumuseţe, care a rămas pe insulă, îngrijindu-l până ce jarul suferinţei lui pricinuite de 10

pierderea îndurată s-a stins cu desăvârşire. Într-un miez de noapte a trecut pe deasupra peşterii o stea cu coadă şi fata l-a părăsit pentru a putea lua locul stelei care se prăbuşise prin puterea unui vrăjitor. Dacă n-ar fi fost fata cea mărinimoasă, poate că s-ar fi stins şi el! Dar a rămas în viaţă spre a face bine celor care au avut de îndurat, asemenea lui…

Nicio corabie nu poposise încă pe această insulă. Prima urma să sosească tocmai peste patru luni. De aceea s-a arătat şarpele atât de nedumerit, întâlnindu-mă pe mal.

N-am ştiut cum să-mi mai arăt recunoştinţa. M- am înclinat înaintea lui până la pământ şi i-am promis că, de îndată ce voi ajunge la Teba, voi înfăţişa faraonului însuşi mărinimia gazdei mele. I- am spus că îi voi aduce acasă tauri şi păsări drept jertfă şi că mă voi întoarce cu o corabie încărcată cu daruri scumpe: mirodenii, balsamuri, smirnă1 şi tămâie. Îl voi cinsti ca pe un zeu care sare în ajutorul oamenilor sărmani într-un ţinut cu totul şi cu totul necunoscut. Şarpele însă mi-a zis:

1 Smirnă – răşină extrasă din scoarţa unui arbore exotic, care arde răspândind un miros caracteristic.

— Nu-s zeu – sub chipul meu atât de crunt Se-ascunde însuşi regele din Punt.1 Ce daruri să-mi aducă egiptenii Când ţara mea-i bogată-n mirodenii?!

Şi, într-adevăr, de pe insulă nu lipsea nimici Erau numeroşi arbori cu răşină plăcut mirositoare'. Peştera gazdei mele era ticsită cu comori: saci cu tot felul de mirodenii, grămezi de aur şi argint. Stâlpii peşterii erau acoperiţi cu peruzele.

în ziua când împlinisem patru luni de când mă aflam pe insula şarpelui proroc, am ieşit dis-de- dimineaţă din peşteră şi m-am căţărat în pomul cel mai înalt de pe mal. Am văzut pe la prânz o corabie. Punându-mi mâna streaşină la ochi, am desluşit curând că erau corăbieri veniţi din Egipt. Pe unii dintre ei îi cunoşteam. Când oamenii s-au apropiat de mal, am ieşit în întâmpinarea lor, strigându-i pe câţiva pe nume. Toţi s-au bucurat văzându-mă, căci mă credeau mort de multă vreme.

M-am întors apoi la peşteră, să-i aduc vestea şarpelui, dar el mi-a luat-o înainte, urându-mi drum bun şi dăruindu-mi saci cu smirnă, tămâie şi piper.

! Ţară menţionată de izvoarele antice, situată, probabil, pe litoralul Somaliei şi Eritreei, cu care vechii egipteni au avut legături întâmplătoare.

12

Am mai primit colţi de elefant, ogari şi maimuţe la fel de mari ca şi oamenii.

Am dus toate aceste preţioase daruri pe ţărm şi cunoscuţii mei le încărcară pe corabie. M-am întors din nou la peşteră să-mi iau rămas bun de la gazda mea, care nu se arătase, pentru a nu-mi speria prietenii. M-am înclinat din nou până la pământ, mulţuroindu-i pentru toate cele făcute pentru mine, iar şarpele îmi zise:

— Acasă săte-ntorci fărăzăbavă Şiân oraşul tău tuadu-mislavă! Doardupă- adoualunădeplutire Voi veţi trăi şi clipa de sosire. Corabiacums-a desprinsdemaluri Şi insula îmi va pieri în valuri…

Prezicerile şarpelui se îndepliniră şi de data asta. Nici nu ne-ani îndepărtat bine de ea şi insula începu să se scufunde în apele mării, fapt care i-a uimit pe prietenii mei. Le-am spus că vom sosi acasă după două luni şi ei au râs de mine. Dar după

aceea mi-au dat dreptate. Am plutit, aşadar, spre miazănoapte şi la ziua prorocită ne aflam în portul Tebei. Am fost adus înaintea faraonului, căruia i-am înmânat darurile şarpelui şi am ajuns oştean în garda

slăvitului stăpân. Precum vezi, încheie povestitorul, un rău poate fi spre bine. Învaţă din necazurile mele şi povesteşte-i faraonului întâmplarea mea, poate îţi va sluji!

Dar înaltul dregător dădu din cap neîncrezător: – Zadarnic, prietene! Cine mai dă apă-n zori vreodată unei păsări ce va fi tăiată?

El ştia că nu avusese norocul să întâlnească şarpele mărinimos, şi nici nu adusese daruri care să înduplece inima faraonului. Totuşi, după cele auzite, înţelese să înfrunte primejdia cu fruntea sus, aşa cum făcuse înţeleptul oştean care-l însoţise cu credinţă, povestindu-i păţania lui minunată.

VECHE POVESTE EGIPTEANĂ

Ursita fiului de faraon

A FOST ODATĂ, în ţara piramidelor, un faraon din cale-afară de mâhnit că nu avea niciun urmaş. Şi s-a ploconit acest faraon pe la templele tuturor zeilor până ce, în sfârşit, soţia lui i-a născut feciorul multdorit.

Numai că, de îndată ce şi-a văzut visul cu ochii, marea lui bucurie i-a fost întunecată de o prevestire rea. La creştetul copilului s-au înfiinţat şapte femei tinere şi frumoase, cu faţa rumenă şi cu urechi de juncă. Erau cele şapte Hathor, ursitoarele, care, chipurile, hotărau soarta fiecărui copil egiptean din vremurile străvechi. Fie că meneau noului-născut bogăţia şi fericirea, fie că, dimpotrivă, îi hărăzeau sărăcia sau cine ştie ce nenorocire de neînlăturat, zeiţele erau pururi zâmbitoare şi nepărtinitoare.

Ele se adunară în jurul leagănului în care se afla puiul de faraon, fără să bage de seamă că doica se

preface că doarme, nerăbdătoare să afle soarta vlăstarului regesc, ocrotit de ea. Ceea ce îi fu dat să audă umplu de amărăciune atât inima dădacei, cât şi inima tatălui nenorocos. Iată ce meniră cele şapte ursitoare:

— S-a născut într-o zi rea copilul Şi o să-l răpună crocodilul; Dacă nu, un şarpe târâtor; Dacă nu, un câine lătrător…

Când vorbele acestea au ajuns la urechea faraonului, acesta s-a gândit să-şi ferească unicul copil de ursita lui tristă. Zis şi făcut.

O armată de robi ridică în inima deşertului un turn de piatră, încoronat cu o terasă împrejmuită, de unde, adăpostit de dogoarea soarelui, la umbra unui chioşc, puteai cuprinde cu ochii împrejurimile. Turnul era păzit cu străşnicie de o ceată de oşteni din garda faraonului şi încăperile lui se asemănau cu cele ale unui palat. Cel ce locuia aici nu ducea lipsă de nimic, pivniţa fortăreţei fiind înţesată cu provizii. Crocodilii se aflau la o mare depărtare, şerpii nu colindau prin locurile acelea, din lipsă de hrană, iar câinilor nu li se îngăduia să se apropie. 16

Anii trecură repede şi fiul faraonului ajunse un băieţandru care, în afară de nisip, tura şi oşteni, nu mai văzuse nimic. Ziua îi plăcea să se suie pe terasă şi să măsoare depărtările, doar-doar se va ivi ceva nou. Şi iată că într-o după-amiază zări în depărtare un om însoţit de un animal ciudat.

Fiul de faraon întrebă pe servitorul de lângă el:

— Ce aleargă în urma omului de acolo?

— Servitorul se codi să răspundă, s dar, neavând încotro, spuse:

— E un ogar. Omul se slujeşte de el la prindefea vânatului.

Atunci prinţul ceru nerăbdător:

— Să mi se aducă şi mie unul asemănător! Când faraonul află dorinţa arzătoare a fiului său, spuse servitorului care îi adusese vestea:

— Duceţi-i un pui de ogar, ca să nu se mâhnească prea mult inima lui!»

Fiul de faraon îngriji el însuşi căţelandrul pe care îl primise în dar, până ce acesta se făcu un ogar sprinten şi voinic.

Sosi şi ziua când prinţul, ajuns un flăcău înalt şi puternic, se

satură să stea toată ziua cu braţele încrucişate în turnul din pustietate. Aflând în cele din urmă cine este şi de ce a fost închis în turn,

17

tânărul ceru să stea de vorbă cu tatăl său şi astfel ajunse pentru prima dată în mijlocul unui furnicar de oameni, care intrau şi ieşeau din casele lor mai mult sau mai puţin arătoase. În palatul faraonului văzu crocodili şi şerpi împăiaţi, dar inima lui nu se înspăimântă de înfăţişarea lor fioroasă.

Când rămase între patru ochi cu tatăl său, prinţul îi spuse:

— Îţi mulţumesc, tată, că m-ai păzit cu mare străşnicie de cele trei nenorociri care mă pasc, atâta timp cât am fost un copil neştiutor. Dar acum sunt destul de mare ca să mă pot apăra şi singur de ele. Nu pot trăi ca un trântor până la adânci bătrâneţi, fără sa cunosc lumea cu toate frumuseţile şi primejdiile ei. Fiindcă tot nu voi scăpa de ceea ce îmi este scris, pentru ce să mă mai ascund în pustie? Nisipul sterp va naşte crocodili, şerpi şi dulăi care mă vor răpune oricând. Îngăduie-mi să mă duc unde voi vedea cu ochii şi, după ce voi fi învins pe cei trei vrăjmaşi ai mei, mă voi întoarce la tine pentru a-ţi moşteni sceptrul, palatul şi rodnica ţară pe care o cârmuieşti!

Faraonul rămase uimit de vorbele înţelepte ale fiului său şi se învoi să-l lase să plece singur, fără ′ nicio escortă şi fără bogaţii care stârnesc lăcomia 18

oamenilor. Îl înzestra cu un car de luptă, cu cai pentru drum, cu straie de schimb, cu merinde şi cu arme ca să-l pună la adăpost de primejdii. Prinţul nu se îndură să se despartă de ogarul său, care putea să- i fie de folos la vânătoare, ocrotindu-l de fiare.

O corabie regească îl lăsă pe ţărmul Siriei, unde nu mişună nici crocodili, nici şerpi. Apoi i se spuse:

— Du-te unde te cheamă ursita ta!

Şi corabia ridică pânzele, îndreptându-se înspre gurile Nilului. Prinţul o urmări multă vreme cu privirea întristată. A doua zi îşi mână caii spre adâncul ţării necunoscute care se aşternea înaintea lui, în căutarea locurilor bogate în păşuni şi vânat. Ogarul nu-şi părăsea niciodată stăpânul, ziua hăituind împreună cu el sălbăticiunile şi noaptea păzindu-l cu credinţă.

Ţara în care ajunse prinţul se numea Naharin şi era aşezată în apropierea Eufratului. Regele din Naharin avea şi el un singur copil, o fată. Faima frumuseţii ei se răspândise peste mări şi ţări. Aşteptându-se la mulţi peţitori şi, pentru a nu se învrăjbi cu niciunul, regele se gândi să-i pună la grea încercare, spre a dobândi un ginere vrednic să-i fie urmaş. Îşi închise, aşadar, copila într-un turn

19

înzestrat cu şaptezeci de ferestre aşezate la şaptezeci de coţi deasupra pământului.

Când fata ajunse la vârsta măritişului, regele trimise următoarea veste tuturor prinţilor din ţările învecinate:

— Cel ce va să sară până la fereastră, Unde zăvorâtă stă copila noastră, Poate s-o primească grabnic de nevastă!

Numai din ţara Kharon sosiră şapte prinţi palestinieni. Şapte corturi arătoase se ridicau în preajma cetăţii şi în fiecare dimineaţă şapte flăcăi gătiţi regeşte porneau spre turn să-şi încerce norocul. Seara se întorceau neîncununaţi de izbândă.

Soarele tocmai asfinţise când fiul faraonului sosi la corturile celor şapte peţitori. Ei fu găzduit de cei din ţara Kharon. Îl îmbăiară şi îi unseră trupul cu alifii parfumate. Îl aşezară apoi la masă, împărţind cu el pâinea ospeţiei. Caii lui fură ţesălaţi şi hrăniţi, întocmai ca şi armăsarii prinţilor.

În cele din urmă, fiul de faraon fu întrebat de unde vine. Se codi să spună adevărul, aşa că născoci o poveste care înduioşa inima gazdelor lui: 20

— Sunt fiul unuia dintre cei mai viteji războinici de pe carele de luptă ale faraonului. Când am rămas orfan de mamă, tata şi-a luat altă soţie. Ţinând mult la copiii ei, maştera începu să mă urască de moarte. Ca să scap cu viaţă, ra-am urcat pe carul de luptă al părintelui meu şi am fugit în lume!

La rândul lui, fiul de faraon îi întrebă de ce zăbovesc în preajma oraşului. Gazdele îi zugrăviră în cuvinte înflăcărate frumuseţea fetei regelui din Naharin, dar când înfăţişară turnul în care era închisă fecioara, faţa lor se posomorî. Oaspetele pricepu de îndată că ei nu izbuteau să sară până la vreuna din

cele şaptezeci de ferestre la care adăsta prinţesa. Ceru îngăduinţa să-i însoţească a doua zi. Peţitorii din ţara Kharon se învoiră bucuroşi. Ei nu bănuiau că musafirul lor era un săritor neîntrecut. Căci faraonul ştiuse să-şi călească feciorul pentru a birui toate piedicile întâlnite în calea lui.

Oaspetele însoţi trei zile la rând pe prinţii palestinieni, ascunzându-şi bucuria că încercările lor se dovedeau zadarnice. Fata regelui din Naharin îl măsura cu privirea galeşă din fereastra turnului, iar voinicul se îndrăgosti de ea de-a binelea…

A patra zi ceru să facă şi el o încercare şi sfetnicii regelui, crezând că este tot un prinţ, cum şi

arăta de altfel, nu-l împiedicară. Se dădu înapoi cale i de şaptezeci de paşi şi dintr-un salt ajunse tocmai la fereastra unde îl aştepta frumoasa frumoaselor. Pasămite dragostea îi dăduse aripi. Prinţesa îşi trecu braţele după gâtul lui şi-l sărută ca pe un logodnic multaşteptat, sub privirile uluite ale celor de jos.

Un sol veni de îndată la rege şi, spre a înveseli inima lui de tată, îl vesti:

— Un tânăr a atins fereastra fiicei tale!

Neîndoindu-se că este vorba de unul din cei şapte prinţi palestinieni, regele întrebă liniştit:

— Cine este cel care a izbândit?

Când auzi însă că este vorba doar de fiul unui războinic viteaz de pe carele de luptă ale faraonului, fugit de acasă pentru a scăpa de ura maşterii, care avea şi ea copii, regele se mânie şi zise:

— Nu-mi dau eu fata după un flăcău de pripas, fugit din Egipt în căutarea norocului. Întoarcă-se în ţara lui de baştină!

Solul veni într-un suflet până la fiul faraonului şi-i zise:

— Înapoiază-te în ţara ta de baştină, dacă vrei să scapi cu viaţă!

Vorbele solului ajunseră la urechile prinţesei şi din vârful turnului răsunară aceste cuvinte:

— Alungând pe cel ce mi-e menit, Veţi vedea şi tristul meu sfârşit:

N-am să gust din carne, apă, poame, Voi pieri de sete şi de

foame!

Ameninţările fiicei ajunseră la urechile tatălui ei. Clocotind de mânie, regele porunci oamenilor săi să-l ucidă pe tânărul egiptean, care pătrunsese în iatacul fetei pentru a o îmbrăţişa. De la fereastra turnului, ea văzu oamenii regelui apropiindu-se înarmaţi până în dinţi şi, ghicindu-le gândul, strigă:

— Dacă astăzi omul drag îmi moare, Pier şi eu până-n apus de soare!

Pieptul meu de n-o să-i fie scut, Amândoi vom coborî în lut…

Oamenii se codiră atunci să ducă la îndeplinire nedreapta poruncă regească, temându-se că prinţesa îşi va curma singură zilele. De data aceasta părintele se înspăimântă de-a binelea şi mânia lui fu înfrântă. Ceru să i se înfăţişeze perechea de îndrăgostiţi. Tânărul îi plăcu, întrucât nu avea înfăţişarea unui om de rând.

Când se văzu în faţă cu regele din Naharin, fiul de faraon se temu. Dar, după ce acesta îl strânse la

piept şi-l sărută ca pe un viitor ginere, numindu-i chiar fiul lui, prinţul răsuflă uşurat.

Regele sirian îi dădu de soţie de fiica lui şi-l înzestra cu o casă arătoasă, cu turme de vite şi cu ogoare şi mai ales le dărui robi numeroşi, astfel ca tinerii soţi să nu ducă lipsă de nimic.

După câtăva vreme, fiul de faraon destăinui soţiei sale prevestirea celor şapte ursitoare, fără să-i spună însă cine sunt adevăraţii lui părinţi. Iar ea se arătă tare îngrijorată şi primul lucru pe care i-l ceru, fu să-şi ucidă ogarul. Prinţul se împotrivi, spunând că l-a crescut de mic şi că nu se poate despărţi de el în ruptul capului.

Din ziua aceea, prinţesa n-a încetat să tremure pentru viaţa soţului ei, fiindu-i frică să-l mai lase singur. Când prinţul se arătă dornic să călătorească şi chiar să vâneze, ea se hotărî să-l însoţească pretutindeni, pentru a-l păzi de cele trei pieze-rele.

Merseră ei tocmai spre ţara Egiptului şi poposiră într-un sat din apropierea Nilului. Oamenii din partea locului erau tare mâhniţi din pricina unui crocodil uriaş, care ieşea din apele

fluviului şi cuteza să vină până în mijlocul satului, unde tânăra pereche îşi găsise o locuinţă. Această dihanie era una din ursitele rele ale prinţului. Dar crocodilul

24

avea un duşman neîmpăcat, care îl împiedica să iasă din fluviu şi să pustiască împrejurimile. La rândul lui, crocodilul nu-i dădea răgaz vrăjmaşului său, Ocrotitorul apelor, să colinde în tihnă malurile Nilului. În fiecare dimineaţă se încăierau cei doi uriaşi, dar niciunul nu putea să-l biruie pe celălalt. Şi se războiau ei aşa de vreo două luni.

Crocodilul ştia că el nu-şi va putea răpune potrivnicul decât cu ajutorul unui muritor. Or, oamenii fugeau de cum se apropia fiara de satul lor. Ştiindu-se prietenul sătenilor, Ocrotitorul apelor nu se temea de braţele lor, deprinse cu truda câmpului şi nu cu mânuirea armelor.

Prinţul nici nu bănuia că tot în acel sat se aciuase şi cea de a doua ursită a sa, un şarpe veninos, care ieşea noaptea din scorbura lui şi muşca pe bieţii oameni doborâţi de munca istovitoare din timpul zilei. Niciunul din *cei* muşcaţi nu se mai deştepta vreodată. Aceeaşi soartă ar fi avut-o şi fiul faraonului într-o noapte, dacă…

Cu o zi mai înainte, prinţul se întâlni cu Ocrotitorul apelor. Acesta îi spuse să se păzească de crocodilul pe care soarta lui potrivnică îl trimisese acolo, spre a aduce la îndeplinire prezicerile ursitoarelor. Fiul faraonului îl răsplăti pentru sfatul

25

prietenesc şi a doua zi rămase acasă. Încercă să uite de piezele-rele care îl pândeau, ospătându-se şi bând vin şi bere din blide de lut ars. La coborârea serii fu cuprins de un somn de plumb. Soţia umplu două blide, unul cu bere şi altul cu vin, gândind că poate, în toiul nopţii, bărbatul se va trezi însetat şi va căuta ceva de băut. Propti apoi de peretele încăperii suliţa prinţului şi se întinse în aşternutul ei, rămânând însă trează.

Pe la miezul nopţii, şarpele se strecură în încăpere printr-o crăpătură a peretelui şi se târî spre locul unde prinţul dormea dus. Dar cum mirosul aţâţător al blidelor cu băutură îl ispiti, el se opri să le guste conţinutul. Unul dintre blide se vărsă şi băutura ameţi şarpele care rămase ţeapăn. Soţia fiului de faraon

sări din aşternut şi, văzând duşmanul temut lângă aşternutul soţului ei, înmărmuri. Îşi luă inima în dinţi şi se apropie tiptil de musafirul nepoftit. Îi străpunse capul cu suliţa şi târâtoarea se zbătu ce se zbătu până ce îşi dădu duhul. Prinţul se trezi buimăcit de somn şi, când pricepu tot ce se întâmplase, nu ştiu cum să-i mulţumească soţiei sale. Ea îi zise încrezătoare:

— Iată că te-am scăpat de una din ursitele tale rele. Cu voia zeilor te voi scăpa şi de celelalte două! 26

Peste câtăva vreme, prinţul se duse să vâneze pe malul Nilului, însoţit de ogarul său. Se păzea însă de apele fluviului, unde crocodilul sortit să-l piardă îl pândea necontenit.

însoţitorul său căpătă însă grai omenesc şi-i zise:

— De nu fugi din calea mea, stăpâne, Te va pierde propriul tău câine!

Speriat de cuvintele ogarului său, care se îndrepta spre el urlând, prinţul îşi căută scăpare în apele Nilului. Acolo îl înşfacă crocodilul care, târându-l spre un ostrov ascuns în păpuriş, îi spuse:

— Zadarnic fugi de mine, sortitul crocodil, Ce mi te urmăreşte de când erai copil.

De vrei să scapi cu viaţă, să juri că, până-n seară, Ocrotitorul apei prin tine o să piară!

Prinţul îi răspunse însă fără şovăire:

— De mi-e sortit, sunt gata să pier, răpus de tine, Dar nu-l ucid pe duhul sfătuitor de bine!

27

Crocodilul îi dădu răgaz de gândire până la asfinţitul soarelui, apoi se afundă în apele fluviului. Când dihania îi răpise stăpânul, câinele se întoarse până la ostrov, ascunzându-se în păpuriş. După ce auzi spusele crocodilului, o ţinu într-o fugă până acasă.

Văzând că ogarul s-a întors fără stăpânul său de care nu se despărţea niciodată, prinţesa începu să-şi smulgă pletele din cap, sigură că bărbatul ei fusese sfâşiat de crocodil. Dar

credinciosul animal căpătă din nou grai omenesc şi povesti stăpânei sale cele întâmplate. Deoarece soarele cobora spre apus, prinţesa luă suliţa cu care răpusese şarpele şi se îndreptă spre locul unde fiul faraonului rămăsese ca ostatec al dihaniei.

Tocmai aici îşi petrecea noaptea Ocrotitorul apelor. De aceea îl adusese crocodilul pe fiul faraonului în ostrov, gândind că acesta se va lăsa înduplecat să-l răpună pe duşmanul lui chiar în seara aceea.

La apusul soarelui, crocodilul se ivi şi ceru din nou prinţului să-l ucidă pe Ocrotitorul apelor, că, de nu, îl va sfâşia pe loc cu colţii lui, aşa cum îi meniseră ursitoarele. Cum nici de data asta ostatecul nu se învoi să-i facă pe plac, crocodilul ieşi din apă 28

şi îl târî pe prinţ în păpuriş, ca să-l sfâşie: căci se temea ca între timp să nu sosească Ocrotitorul apelor şi să-i tulbure ospăţul. Numai că acolo pândea soţia prinţului care, văzându-şi bărbatul în primejdie, înfipse suliţa în gâtlejul fiarei lacome. Se încinse o luptă aprigă, care putea să sfârşească rău, dacă n-ar fi venit şi Ocrotitorul apelor, grăbind astfel sfârşitul crocodilului.

Apoi femeia îşi îmbrăţişa bărbatul şi-i zise:

— Iată că te-am scăpat şi de a doua ursită a ta! Rămâne să te mai scap şi de ultima piază-rea care te mai ameninţă.

în lipsa lor de acasă, cei şapte prinţi din ţara Kharon, mânioşi că regele din Naharin îşi alesese drept ginere un egiptean de pripas, îşi adunaseră ostaşii, biruind armata siriană.

Ajuns prizonier, regele fu întrebat:

— Unde este fiica ta cu netrebnicul pe care ţi l-ai ales urmaş la tron?

Regele răspunse:

— S-a dus să hăituiască fiarele din ţară. Pot să ştiu eu pe unde umblă ei?

Atunci cei şapte prinţi se sfătuiră să-şi împartă oastea în cete mai mici, care să răscolească toate ţinuturile învecinate în căutarea fugarilor. Cel care îi

29

va descoperi să-l ucidă pe egiptean, iar cu nevasta lui să facă ce-o pofti, urmând ca după aceea să-şi împartă ţara regelui învins.

Aşadar, unii plecară spre miazăzi, alţii spre miazănoapte, o

parte spre răsărit şi alta spre apus.

Cei care plecară spre miazăzi ajunseră în cele din urmă şi în satul unde hălăduia fiul faraonului. Simţind apropierea duşmanilor, Ocrotitorul apelor ceru prinţului şi soţiei sale să fugă în munţi şi să se ascundă într-o peşteră până ce va trece primejdia. Îi sfătui însă să nu ia cu ei şi ogarul. *C&i* doi făcură întocmai, numai că prinţul nu se îndură să-şi părăsească ogarul, iar acesta îi însoţi până în ascunzătoarea lor.

Două zile şi două nopţi petrecură ei în adăpostul de vreme rea. Şi numai iată că în ziua a treia, prin dreptul peşterii lor trecură trei dintre prinţii palestinieni, însoţiţi de oastea lor. Fiindcă nici unuia din ei nu-i dete prin minte să răscolească peşterile din munţii pustii, trecură prin dreptul ascunzătorii fără să-i dibuiască. Dar în clipa când ultimul oştean trecu de peşteră, ogarul se repezi după el şi începu să-l latre. Vrăjmaşii recunoscură de îndată pe însoţitorul fiului de faraon şi năvăliră în peşteră.

30

Femeia se aruncă în faţa bărbatului ei şi o suliţă o străpunse, doborând-o la pământ. Egipteanul răpuse pe unul dintre duşmani cu sabia lui, iar ogarul sfâşie pe cel de al doilea. Însă suliţa celui de- al treilea prinţ pătrunse în pieptul fiului de faraon, care se prăvăli alături de câinele său, rănit şi el de o săgeată.

Cei doi prinţi au fost aşezaţi pe o targa de frunze. Fiul de faraon cu soţia şi ogarul lui fură părăsiţi înaintea peşterii, pentru a fi sfâşiaţi de vulturii înălţimilor.

După ce vrăjmaşii se îndepărtară, prinţul egiptean deschise ochii. Soţia şi ogarul zăceau alături de el cu piepturile pline de răni. Muribundul spuse, căinându-şi soarta:

— S-a adeverit întocmai ceea ce ursitoarele mi-au menit din leagăn: am scăpat de şarpe şi de crocodil şi acum pier din pricina ogarului de care nu m-am îndurat să mă despart, cu toate stăruinţele soţiei mele şi ale Ocrotitorului apelor!

Apoi îşi ridică ochii spre cer şi strigă:

— Zei ai patriei mele, eu nu v-ăm greşit niciodată cu nimic şi totuşi voi m-aţi urmărit cu ura voastră pretutindeni. Viaţa nu mai are niciun rost pentru mine fără soţia credincioasă şi fără câinele

meu; nu din vina lui pier eu acum, ci pentru a îndeplini hotărârile soartei. Barem aveţi grijă ca atât eu, cât şi fiica regelui din Naharin să avem parte de o îngropăciune demnă de noi şi să nu fim sfâşiaţi de fiarele flămânde sau să putrezim sub cerul liber!

Şi zeii Egiptului auziră cuvintele fiului de faraon şi se înduioşară. Marele Ra spuse soţiei sale:

— Soartas-aândeplinit! Deaceeaaeu sunt dornic Săre-nvie, negreşit Ceices-auiubit statornic!

Mama zeilor încuviinţă cuvintele lui, adăugând:

— Viaţa ior pilduitoare Dă-le-oânapoi, Zeu-soare!

Hotărârea lor fiind îndeplinită, cele şapte Hathor se arătară binevoitoare:

— Dragostea ce ei şi-o poartă Biruie vrăjmaşa soartă!

Şi iată că, în timp ce zeii Egiptului îşi vorbeau astfel, de peştera înaintea căreia zăceau cele trei 32

trupuri însângerate se apropie Ocrotitorul apelor. În mână el avea nişte leacuri culese de pe malurile Nilului, care puteau vindeca orice rană pricinuită de o armă. Nu trecu mult timp şi fiul faraonului se trezi ca dintr-un somn adânc. Se aplecă asupra soţiei lui şi o găsi vie şi nevătămată. Ogarul începu să se gudure la picioarele lor, parcă cerându-şi iertare pentru suferinţele pricinuite stăpânului său.

Ocrotitorul apelor le spuse apoi că regele din Naharin este prizonier şi-i sfătui pe tineri să se ducă la palatul faraonului. Abia acum află prinţesa cine este părintele soţului ei.

Nu mică fu bucuria faraonului, revăzându-şi feciorul scăpat de cele trei pieze-rele, care îl pândiseră. Auzind de nelegiuirea prinţilor din ţara Kharon, trimise oastea egipteană în Siria pentru a elibera pe tatăl nurorii sale. În fruntea oştenilor se afla însuşi fiul faraonului, care se răzbună doborând în luptă dreaptă pe toţi

ceilalţi cinci prinţi palestinieni. Oastea lor fu împrăştiată repede, ca nisipul deşertului de pe creştetul unei piramide.

Regele Siriei îşi recapătă tronul, iar fiul faraonului se întoarse în Egipt, încărcat de prăzi bogate. După stingerea din viaţă a tatălui, faraon fu ales fiul său, care îşi biruise cele trei ursite cu

ajutorul soţiei sale credincioase. Cei doi avură la rândul lor un fiu, căruia ursitele îi meniră o domnie paşnică şi îndelungată.

Când ajunse la adânci bătrâneţe, ta, tăl lăsă tronul fiului său, iar el se retrase cu soţia şi ogarul lui gârbovit în turnul în care îşi petrecuse copilăria. Şi din vârful acelui turn priviră cum se perindă mileniile, deoarece zeii uitară să-i mai cheme în lumea umbrelor, mistuindu-se ei înşişi în negura uitării…

POVESTE EGIPTEANA STRĂVECHE

Fraţii învrăjbiţi

CICĂ AU FOST ODATĂ doi fraţi: cel mare se numea Anup, iar cel mic, Bată. Când s-au văzut ei orfani, Anup era însurăţel, în vreme ce Bată rămăsese un copilandru. Mezinul crescu, aşadar, în casa fratelui mai mare, de parcă ar fi fost fiul lui.

Nevasta lui Anup avea un păr lung şi tare mult îi plăcea să stea ore întregi în faţa oglinzii spre a şi-l împleti în zeci de codiţe strâns lipite una de alta: pasămite, aşa se pieptănau femeile din vremea lui. Cu treaba nu se prea omora, ştiind că are un soţ harnic şi că fratele mai mic nu numai că-i semăna, ba chiar îl şi întrecea.

în câţiva ani, mezinul ajunse cu un cap mai înalt decât Anup. El ducea pe umerii săi vânjoşi tot greul gospodăriei. Smulgea inul din pământ, îl usca la soare şi îl curăţa cu ajutorul unui pieptene de lemn. Ţesea întâi straie pentru Anup, şi apoi pentru el.

Mâinile lui dibace făceau minuni la războiul de ţesut. Tot el ara ogorul şi-l semăna cu grâu, orz şi secară.

Prin aprilie-mai începea secerişul. Bată apuca cu stânga un

mănunchi de spice, fără să se aplece prea mult, căci grânele crescuseră cât un stat de om, şi îl reteza, repezind secera de lemn cu dinţişori de cremene, pe care o ţinea în mâna dreaptă. Când coşurile se umpleau, el le ducea la arie şi, la terminarea secerişului, treiera recolta cu ajutorul asinilor şi vitelor pe care le îndemna necontenit.

După ce pleava era îndepărtată, el îşi împovăra umerii cu câte doi saci de grâne deodată şi primul rămânea în magaziile faraonului, iar celălalt în hambarul fratelui. Tot el stropea grădina mânuind sub arşiţă cumpăna de ridicat apa, ba se îngrijea şi de livada cu pomi fructiferi şi de viţa de vie. Din ciorchinii de struguri terciuiţi sub picioare, el dobândea vinul tămâios, pentru beciul cel răcoros al gospodăriei. Asculta supus poruncile lui Anup, deşi era un flăcău voinic, cum nu găseai în tot ţinutul un altul să-i semene, căci avea o putere fără margini, aidoma zeilor.

Din zori şi până-n asfinţit trebăluia neobosit. El se trezea primul şi cocea pâinile pe care le aşeza în 36

faţa fratelui său mai mare, când acesta se trezea din somn. Anup îi dădea tainul pentru întreaga zi, după care Bată mâna vacile ia păşune. Stând zile întregi cu vitele pe câmp, învăţase limba lor, neînţeleasă de ceilalţi oameni. Pe când mergea în urma vacilor, le auzea adesea spunându-şi una alteia: „Iarba cea mai bună este în locul cutare!”

Asculta tot ce-şi grăiau ele, apoi le îndrepta chiar spre locul de care fusese vorba. Astfel că vacile lui erau cele mai grase şi mai darnice în lapte, având şi viţeii cei mai arătoşi. Seara se întorcea acasă, ducând în spinare o legătură mare cu toate roadele câmpului şi cu iarba adunată pentru hrana de seară a vitelor. El punea totdeauna legătura în faţa fratelui mai mare, aşezat alături de femeia sa: mânca şi bea zdravăn, iar după aceea se ducea în staul, lângă vitele care rumegau mulţumite, şi adormea buştean…

De bună seamă că nici Anup nu stătea cu mâinile în sân. Inima îi râdea de bucurie când vedea ce frate harnic şi falnic are, dar nu vroia să-i arate dragostea pe care i-o purta: un frate încrezut el nu-şi dorea!

într-o zi de octombrie, când Nilul se retrăsese în albia lui, Anup îl chemă pe Bată şi-i spuse:

37

— E timpul să ieşim la câmp, să ne apucăm de arat, căci pământul s-a ivit de sub ape şi trebuie să-l afânăm neîntârziat cu săpăliga de lemn, mai înainte de a se învârtoşa. Vezi să duci la câmp plugul şi să pregăteşti sacii cu sămânţă, ca să ne apucăm de lucru de cum se vor ivi zorile!

A doua zi dis-de-dimineaţă, Anup găsi sacii cu sămânţă legaţi de spinările vacilor şi amândoi o porniră la drum. De îndată ce începură să lucreze pe ogorul lor rodnic, munca le umplu inima de o mare mulţumire. Anup înhamă vacile la plugul de lemn, care avea în partea de sus două coarne prevăzute cu găuri, unde-şi vârî mâinile. Bată venea în urma plugului şi sfărâma bulgării de pământ, când cu săpăliga, când cu ajutorul unui ciocan cu mâner lung.

Turnară grăunţele în coşuleţe şi începură să le împrăştie cu mâna: boabele închipuiau un evantai, când în stânga, când în dreapta fiecăruia. Mânară apoi peste semănătură turme de oi şi de grăsuni, pentru ca sămânţa să fie îngropată de copitele lor.

După câteva ceasuri li se isprăviră sacii cu seminţe. Anup îl chemă atunci pe Bată şi-i spuse:

— Du-te acasă neîntârziat şi adă grăunţe, ca să isprăvim semănatul!

38

Bată o porni grăbit spre sat şi o găsi pe femeia fratelui său în faţa oglinzii, pieptănându-se.

— Vino şi dă-mi seminţe degrabă, bărbatul tău mă aşteaptă pe câmp stând degeaba! spuse Bată.

Neîngrijorându-se nicicum de graba lui, femeia îi răspunse:

— Mergi singur, ia ce-ţi trebuie din hambar, altfel îmi stric întreaga pieptănătură!

Bată o porni spre şură şi alese chiupul cel mai pântecos. Apoi duse chiupul în hambarul cu pământ bătătorit pe jos, şi, ca să nu mai facă încă un drum, umplu vasul până la bază, cărându-l apoi în ogradă.

Chiar atunci femeia scoase capul pe uşă şi îl întrebă mirată:

— Câtă sămânţă ai încărcat pe umăr?

— Trei saci de orz, doi de grâu, cu totul cinci la număr, răspunse Bată.

Femeia rămase mută de uimire: halal de aşa flăcău! Văzu că era mai puternic decât Anup.

Nu-şi putu ascunde părerea de rău, şi-i spuse fără ocol:

— Eşti mai voinic şi mai vrednic decât fratele tău! Cu tine trebuia să mă mărit eu, zău!

Bată se înroşi, mâniindu-se ca pardosul[1] de miazăzi când auzi cum îşi ponegrea ea bărbatul.

— Cum poţi să fii atât de nechibzuită? Anup mi-a fost ca şi un tată! Să nu mai spui niciodată astfel de vorbe! Am de gând să dau uitării totul şi să nu suflu nimănui niciun cuvânt din cele ce mi-ai spus!

Apoi îşi puse chiupul pe umăr, fără a se opinti deloc şi o porni zorit spre câmp. Când ajunse la capătul ogorului, puse povara jos şi se apucă de treabă ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Femeia rămase multă vreme ca năucă. De ciudă îi tremura şi pieptănul în mână. Cu o furie neaşteptată îşi despleti codiţele şi îşi ciufuli părul, ca să pară cât mai neîngrijită. O să găsească ea ac de cojocul mezinului, care a cutezat s-o înfrunte! Decât să afle bărbatul ei cele ce spusese şi s-o omoare, mai bine să piară Bată! Şi plănui totul pe-ndelete…

Se duse în cămară, înmuie un petic într-o ulcică cu seu, apoi se mânji pe obraji şi pe umeri, încât ai fi jurat că o învineţise cineva în bătăi. Ca de obicei, Bată rămase în urmă cu vilele şi cu legătura lui de iarbă proaspătă, iar Anup ajunse cu mult înaintea lui

1 Pardos – panteră.

acasă. O găsi pe femeia sa zăcând în pat şi prefăcându-se bolnavă; ea nu-i lumină calea şi nici nu-i turnă apă pe mâini, aşa cum făcea întotdeauna când bărbatul i se întorcea seara de la câmp. Opaiţul rămăsese neaprins şi întreaga casă era cufundată în întuneric. Când îşi află nevasta culcată şi tânguindu-se, Anup o întrebă:

— Ce-i cu tine? Cine te-a bruftuit[1] aşa de rău?

— Nimeni nu m-a bruftuit, răspunse femeia, în afară de fratele

tău. Când a venit să ia seminţe din porunca ta, m-a găsit singură şi mi-a zis: „Sunt mai voinic şi mai vrednic decât fratele meu. Cu mine trebuia să te măriţi tu, zău!” Auzind cum îmi ponegreşte bărbatul, m-am mâniat şi i-am strigat:

„Cum poţi fi atât de nelegiuit? Au nu ţi-am fost eu ca o mamă?” Mustrările mele l-au speriat şi, de teamă să nu-ţi spun ţie nimic, m-a bătut. Şi cum are mână grea, m-a acoperit de vânătăi. Dacă tu îl mai laşi să trăiască şi nu-l pedepseşti pentru neruşinarea lui, eu îmi curm singură zilele! Să nu crezi nimic din cele ce-ţi va înşira: e în stare să spună că sunt o soţie necredincioasă, de cum s-o întoarce acasă cu vitele!

1A bruftui – a brusca, a bate pe cineva.

Anup se îngălbeni, mâniindu-se ca pardosul de miazăzi. Îşi ascuţi cuţitul şi, ţinându-l strâns în mână, se ascunse după uşa staulului, cu gândul să-l omoare pe mezin când va intra să umple cu iarbă ieslele.

Soarele cobora spre asfinţit când Bată ajunse în ogradă cu legătura în spinare. Cum intră în staul, vaca aflată în fruntea celeilalte îi grăi:

— Ia seama, fratele tău mai mare te pândeşte după uşă, cu cuţitul în mână, şi vrea să te înjunghie. Dacă vrei să scapi cu viaţă, aruncă-ţi legătura din spinare şi fugi în lume!

Mezinul ghici de îndată ce se întâmplase şi se opri nehotărât. Trecând pragul staulului, a doua vacă îi vorbi la fel. Bată se lăsă în genunchi şi se uită pe sub uşa grajdului: recunoscu picioarele fratelui său şi printr-o crăpătură întrezări licărirea cuţitului. Zvârli din spinare legătura şi o luă la fugă cât îl ţineau picioarele. Anup îl urmări cu cuţitul în mână, fără să-l poată ajunge.

în vreme ce fugea, Bată zări chiar în faţa lui Soarele, care tocmai călca pragul serii. Căzându-i în genunchi, se rugă astfel:

— Bunul meu stăpân, tu deosebeşti mereu pe omul drept de cel strâmb! Păzeşte-mă de mânia nedreaptă a fratelui meu!

Soarele îi ascultă ruga şi iscă între el şi fratele lui o apă

întinsă, în care mişunau crocodilii. Bată se afla pe malul drept, iar Anup, pe cel stâng. Fratele cel mare îşi frângea mâinile de ciudă că nu-l putea omorî pe mezin. Se aruncă de câteva ori în apă, dar de fiecare dată fălcile căscate ale crocodililor îl făcură să se reîntoarcă pe uscat. Bată îi strigă de pe malul din faţă:

— Rămâi pe loc până se va face din nou lumină. Când Soarele va răsări, eu voi fi judecat de el şi, dacă mă va găsi vinovat, mă va da pe mâna celui faţă de care am greşit. Alături de tine nu voi mai trăi niciodată; nu mă voi mai afla niciodată în locul în care te afli şi tu!

Când o nouă zi lumină pământul şi Soarele se înălţă în slavă, cei doi fraţi se zăriră unul pe altul. Şi mezinul spuse fratelui mai mare:

— De ce mă hăituieşti şi vrei să mă ucizi ca pe un mişel mai înainte de a asculta şi ceea ce am să-ţi spun? Femeia ta ţi-a povestit lucrurile pe dos. Mă jur pe Soarele din cer că tu mă prigoneşti pe nedrept, îmboldit de o neruşinată!

43

După ce înfăţişă fratelui său adevărul gol-goluţ, adăugă întristat:

— Nu te-ai gândit la niciuna din faptele sau lucrurile bune pe care le-am săvârşit pentru tine! Apoi întoarce-te, frate, acasă şi îngrijeşte-ţi singur vitele şi gospodăria. Că eu mă voi duce în Valea Cedrului singuratic. Iată ce va trebui să faci tu, totuşi, pentru mine: când vei crede că am păţit ceva, vei porni degrabă să mă îngrijeşti. Prin descântece şi vrăji eu îmi voi smulge inima şi o voi închide în conul din vârful cedrului. Nimeni nu mă va putea ucide cât timp conul va sta la locul lui. Când însă cedrul va fi tăiat şi inima mea va cădea la pământ, eu mă voi prăbuşi în nesimţire, ca şi cum aş fi murit. Dacă tu vei veni să-mi cauţi inima, chiar de ar fi să treacă şi şapte ani încheiaţi, şi o vei pune într-o ceaşcă cu apă proaspătă, eu voi învia, ca să mă răzbun pe cel care mi-a vrut răul. Când berea din ulciorul care va fi pus în faţa ta se va revărsa fără să fi fost atinsă, iar vinul care va fi adus în locul berii se va tulbura, prefăcându-se într-o drojdie amară, să pui mâna de îndată pe toiag şi să vii să-mi cauţi inima!

Apoi Bată îşi luă rămas bun de la fratele său mai mare şi plecă spre Liban. Anup se întoarse acasă cu

capul între palme şi cu fruntea mânjită de tină, în semn de adâncă mâhnire. Odată ajuns, îşi dete soţia pe mâna călăului, care îi tăie limba mincinoasă, apoi o alungă de acasă. El rămase singur să-şi jeluiască fratele cu care fusese învrăjbit de o nevastă necredincioasă.

Bată ajunse în Valea Cedrului singuratic. Aici îşi petrecea ziua vânând fiarele pustiei, iar seara se întorcea să doarmă sub copacul în vârful căruia îşi urcase inima.

După o vreme îşi înjghebă o colibă din lemn chiar în preajma cedrului, chipurile, să aibă şi el deasupra capului un acoperiş pentru vreme rea. Şi într-o bună zi se întâlni la vânătoare cu zeul Soare şi cu Hnum, cel care-i făurise pe roata sa de olar pe primii faraoni. Văzându-l pe vârful unui munte, Soarele strigă:.

— Află, Bată, că fratele tău te-a răzbunat şi şi-a scurtat de limbă nevasta mincinoasă, după care a alungat-o de-acasă. Păcat că trăieşti atâta de singur întocmai ca şi cedrul în vârful căruia ţi-ai ascuns inima!

Şi zeul Soare, milostivindu-se din nou de Bată, spuse prietenului său Hnum:

— Făureşte pe iscusita-ţi roată de olar o soaţă pentru Bată, să nu mai trăiască aşa de singur, bietul om, alungat din casa părintească din pricina unei învinuiri nedrepte!

Femeia ieşită din mâinile lui Hnum era de o frumuseţe care întrecea cu mult pe cea a pământencelor. Cele şapte ursitoare se iviră la creştetul ei şi toate într-un glas meniră:

— Ea va muri de sabie!

Bată nu ştia cum să-i mulţumească Soarelui şi lui Hnum când văzu în coliba-i sărăcăcioasă o nevastă atât de frumoasă. Dacă ar fi ştiut câte avea să pătimească din pricina firii ei uşuratice, poate că n-ar fi iubit-o atât şi i-ar fi ascuns taina vieţii sale: inima pitită într-un con de cedru, care îl făcea să fie de nebiruit atâta timp cât copacul stătea în picioare. Şi pentru că o lăsa mai toată ziua singură, în vreme ce el hălăduia prin munţi şi prin deşert vânând fiare sălbatice, Bată o sfătui:

— Nu ieşi în timpul zilei din colibă, căci s-ar putea să te vadă zeul mării şi să te răpească: la urma urmei nu eşti decât o

femeie şi nu ştii să te aperi singură!

Pasămite, Bată ştia că zeul mării îl pizmuieşte pentru că Hnum dăruise unui muritor o nevastă atât 46

de frumoasă şi nu lui. Dar femeia lui Bată nu ţinu seamă de sfatul soţului ei şi într-o zi ieşi să se plimbe pe sub cedrul din preajma colibei. Deodată auzi în depărtare vuietul talazurilor. Zeul mării o zări şi-i strigă cedrului:

— Prinde-o!

Cedrul se aplecă s-o înşface cu crengile lui, dar nu putu să-i răpească decât o şuviţă de păr, pe care o pală de vânt o aduse în palma vrăjmaşului lui Bată. Apoi zeul mării se duse cu şuviţa de păr tocmai în Egipt şi o lăsă să cadă în apa în care slugile spălau albiturile faraonului.

"A doua zi, vătaful spălătorilor fu chemat de faraon, care îl certă, învinuindu-l că rufele lui au un parfum de păr femeiesc. Azi aşa, mâine aşa, vătaful vru chiar să-şi ia lumea-n cap, deoarece mustrările curgeau lanţ. Neştiind ce să mai facă, bietul slujitor se apropie de locul unde oamenii lui spălau rufele regelui şi zări în fundul apei limpezi o şuviţă de păr. Trimise un rob să i-o scoată şi, cum şuviţa avea tocmai parfumul de care se umpluseră albiturile stăpânului său, o duse faraonului. Au fost întrebaţi toţi scribii şi învăţaţii: al cui este minunatul păr?

47

Faraonul află că această şuviţă a fost smulsă din părul femeii făurite de însăşi mâna lui Hnum, olarul zeiesc, şi că ea s-ar afla într-o ţară din apropierea Egiptului. După sfaturile lor, tânărul faraon, dornic să ia de soţie o făptură ieşită din mâinile unui zeu, îşi trimise solii în toate ţările vecine. Cel care plecă spre Valea Cedrului era însoţit de o ceată de oameni înarmaţi cu suliţi şi arcuri.

Toţi solii se înturnară aşa cum plecară, numai cel trimis în Valea Cedrului nu se mai întoarse, căci Bată îl răpuse şi pe el şi pe slujitorii lui, în afară de unul, care să-i ducă faraonului ştirea despre cele petrecute. Atunci cârmuitorul Egiptului trimise pe cel mai destoinic căpitan de oşti al său, însoţit de soldaţi care mânuiau atât arcul, cât şi suliţa, împreună cu ei plecă şi o femeie iscusită, încărcată de podoabe femeieşti. Ea pătrunse în colibă în timp ce Bată era la vânătoare şi-i ademeni nevasta cu

frumoasele-i daruri. Mare fu bucuria întregii ţări când află că tânărul faraon a luat-o de soţie pe fiica zeului Hnum.

Când se văzu soţie de faraon, fiica zeului încercă să scape cât mai curând de Bată. Un pâlc de ostaşi sosi pe ascuns în Valea Cedrului şi doborî falnicul copac, tăindu-l în mii de bucăţi şi punându-l 48

pe foc până la ultima surcică, după sfaturile necredincioasei soţii. În clipa în care floarea din vârful cedrului fu tăiată, Bată căzu fără suflare la pământ.

în aceeaşi zi, Anup intră în casă şi se aşeză la masă. O slugă îi aduse un ulcior cu bere, dar băutura se revărsă în spume, fără să fi fost atinsă. Când şi vinul care i-a fost adus după aceea într-o ulcică se tulbură, prefăcându-se într-o drojdie amară, Anup înţelese că mezinul se afla la ananghie. Îşi luă arme, straie, o pereche de sandale de schimb, şi, cu toiagul în mână, o porni spre Valea Cedrului.

Ajunse la coliba fratelui său şi-l află întins pe pat, fără viaţă. Din cedrul falnic nu mai rămăsese decât un ciot. Plânse o zi întreagă la căpătâiul lui Bată cel lipsit de noroc, apoi începu să-i caute inima. Trecu un an, trecu al doilea, trecu şi al treilea, şi Anup nu află nicio fărâmă din cedrul doborât. În al patrulea an de căutare neobosită, el hotărî să se întoarcă în Egipt, pentru a-şi vedea de gospodăria lui rămasă în voia soartei, şi-şi spuse:

„Poimâine voi pleca acasă!”

A doua zi se duse pentru ultima oară în jurul ciotului de cedru. Deşi se înserase, el tot mai căuta, doar-doar o găsi ceva. Se împiedică de-o piatră şi

49

căzu. Desprinzându-se din locul ei, piatra dădu la iveală o fărâmă de cedru: era chiar inima multcăutată! Luă preţioasa comoară şi, în clipa când apa proaspătă începu să umfle frântura de cedru, Bată tresări, deschise ochii şi privi ţintă la fratele său. Anup îi dădu apoi să bea apa din ceaşcă şi de îndată ce inima ajunse la locul ei, mezinul redeveni ceea ce fusese mai înainte. Fraţii se îmbrăţişară şi stătură la sfat până la miezul nopţii. Într-un târziu, Bată îi spuse lui Anup:

— Eu mă voi preschimba într-un taur de culoare neagră, cu o pată albă pe frunte şi cu un vultur cu aripile desfăcute desenate

pe spinare. Pe limba mea vei vedea chipul unui scarabeu1. Suie-te călare şi du- mă la palatul faraonului. După ce regele te va răsplăti cu aur şi argint, te vei întoarce acasă bogat. Eu voi deveni bucuria ţării întregi şi mă voi răzbuna pe soţia mea necredincioasă!

A doua zi, Bată ieşi în faţa colibei sale, se închină în faţa Soarelui care răsăsea şi dintr-o dată se preschimbă într-un taur sacru. Anup încalecă pe spinarea lui şi-l duse Ia intrarea palatului regesc. Faraonul tocmai se întorcea de la vânătoare, însoţit

1 Scarabeu – insectă cu corpul lat şi turtit, de culoare neagră, cu capul şi picioarele dinţate.

de alaiul lui de curteni şi tare mult s-a bucurat văzând acel taur sacru.

— Semn bun! S-a întâmplat o mare minune! strigă mulţimea adunată şi întreaga ţară se înveseli aducând jertfe taurului, aidoma unui zeu.

împovărat cu aur şi argint, Anup se întoarse la gospodăria lui putred de bogat.

Taurul rămase la palat, înconjurat de o armată de slugi şi de bogăţii nenumărate, căci faraonul îl iubea foarte mult. Fiind animal sfânt, avea voie să colinde nestingherit prin toate încăperile palatului, având o iesle din lemn de abanos.

într-o zi, taurul intră în iatacul soţiei faraonului şi grăi astfel:

— Uite că totuşi trăiesc!

— Dar cine eşti tu? îl întrebă uimită stăpâna palatului.

— Eu sunt Bată. Ştiu că la îndemnul tău oamenii faraonului au doborât cedrul în vârful căruia mi-am pus inima. Ei bine, uite că n-am murit şi am venit să mă răzbun pe tine!

Soţia faraonului îngălbeni la auzul acestor cuvinte. Când regele veni în iatac, ea îi turnă vin într-o cupă de aur şi îi zise:

— Jură-mi că tot ce îţi voi cere, vei îndeplini pentru mine cu plăcere.

Ameţit de băutură, faraonul jură, dar apoi se căi amarnic când soţia lui îi spuse că doreşte să mănânce ficatul taurului sacru.

Ziua jertfirii a fost proclamată drept o mare sărbătoare în

întreaga ţară. Cel mai priceput casap1 al regelui înjunghie animalul, care fu adus cu mare alai, pentru a fi ars pe un altar, în faţa palatului, după ce mai întâi îi fusese trimis soţiei faraonului ficatul lui.

'Când oamenii au scos taurul din curtea palatului, două picături de sânge căzură, una în stânga şi alta în dreapta intrării.

Peste noapte, însă, răsăriră din picăturile de sânge doi chitii2 de toată frumuseţea, plini de fructe deosebit de gustoase. Faraonul fu înştiinţat de ivirea neaşteptată a celor doi arbori şi întreaga ţară se bucură, socotind minunea asta drept un semn care prevestea un an deosebit de rodnic. Arborilor li s-au adus jertfe pretutindeni.

Şi iată că, într-o zi, faraonul se împodobi cu o diademă de lazulit şi, urcându-se în carul său de argint aurit, se duse el însuşi să vadă pomii

1 Casap – măcelar.

2 Chitru – arbore exotic cu flori mari, albe şi cu fructe comestibile.

minunaţi. Soţia lui îl urma într-un car, aproape la fel de strălucitor.

Faraonul se aşeză sub un copac, iar soţia lui sub celălalt. Copacul sub care se afla ea prinse a grăi în şoaptă aidoma unui om:

— Trădătoareo, eu sunt Bată şi trăiesc, deşi tu ai încercat de două ori să mă dai gata: întâi când ai pus să fie doborât cedrul, şi a doua oară când i-ai cerut faraonului să înjunghie taurul sacru!

Iar se înspăimântă soţia regelui, şi iarăşi îşi puse soţul să jure pe Soarele din cer că îi va îndeplini noua dorinţă. Faraonul se pripi din nou şi tare rău îi păru după aceea, când soţia lui îi ceru să taie chitrii şi să-i facă din ei un scrin pentru giuvaeruri şi alte lucruri de preţ.

Dorinţa îi fu adusă la îndeplinire fără zăbavă. Doi tâmplari neîntrecuţi în meseria lor se apucară să doboare chitrii. Soţia faraonului ţinu să fie de faţă şi ea şi nimeni h-o putu împiedica. O fărâmă de aşchie sări dintr-un arbore şi nimeri drept în gura reginei, care o înghiţi fără să bage de seamă.

La mai puţin de un an după aceea, soţia faraonului născu un băiat. Mult s-a bucurat regele aflând că are acum un urmaş. Porunci să i se aducă o doică; ba chiar se duse el însuşi să-şi vadă odrasla.

53

Câţiva curteni fură însărcinaţi să aibă grijă zi şi noapte de prunc, să-l legene şi să-l alinte pe viitorul lor stăpân. Copilul stârni bucuria întregului Egipt. Faraonul chefui zile în şir împreună cu dregătorii săi; condamnaţii la moarte fură iertaţi, iar cei ce zăceau în lanţuri se văzură liberi, slăvindu-l din toată inima pe moştenitorul tronului.

Trecură ani mulţi şi copilul ajunse un flăcău, care semăna ca două picături de apă cu năpăstuitul Bată. În cele din urmă, bătrânul faraon se stinse şi urmaşul său ajunse rege în locul lui.

După încoronarea sa, noul faraon chemă la el pe toţi înalţii dregători ai săi. A fost adusă şi soţia fostului faraon.

Toţi au ascultat înmărmuriţi trista păţanie a lui Bată. Pe măsură ce povestea se depăna mai departe, soţia faraonului se făcea tot mai pământie. Mânia curtenilor sporea şi ea necontenit.

La sfârşit, privirile tuturor dregătorilor se aţintiră zadarnic spre locul unde trebuia să se afle femeia cea necredincioasă şi vicleană: jilţul era gol!

Roasă de remuşcare şi ruşinându-se de cele înfăptuite, ea îşi curmase zilele cu o sabie pe care o aflase în iatac. Astfel se înfăptui prezicerea ursitoarelor.

54

Ce s-a mai întâmplat după aceea, scribul n-a mai putut să ne spună, căci i s-a terminat papirusul. Şi după trei mii de ani este greu să mai înnozi firul rupt al poveştilor fără de moarte…

POVESTE EGIPTEANA DINVREMEAULTIMILOR FARAONI

învăţatul Satni şi fiul său Senosiris

A FOST ODATĂ un faraon numit Usinares. Dintre numeroşii săi copii, cel mai drag îi era Satni. În vreme ce ceilalţi se întreceau

în mânuirea arcului şi a suliţei, Satni era neîntrecut în acoperirea sulurilor de papirus cu hieroglife1, sau în citirea ciudatelor cărţi rămase din veacuri îndepărtate. Nu aflai în lumea întreagă un om mai învăţat decât el.

în vremurile acelea, regii nu se războiau numai cu ostile, ci şi cu vorbele: căutau şă-şi înfrunte potrivnicii prin scrisori dibace, cuprinzând fie o sfidare, fie o cimilitură încâlcită. De răspunsul care se dădea la aceste scrisori atârna faima regelui şi a ţării întregi. Şi în această privinţă, Satni era de neînlocuit, dezlegând cu repeziciune orice enigmă.

’Hieroglifă – semn al scrierii vechilor egipteni.

Astfel, într-o zi sosi un sol al regelui Etiopiei1 care, nici mai mult, nici mai puţin pofti pe faraon să înghită toată apa mării. Satni răspunse că tatăl său se va dovedi în stare de această faptă doar dacă marea va conţine atâta apă câtă avea în clipa când a fost trimisă provocarea. Cu alte cuvinte, regele Etiopiei trebuia să zăgăduiască Nilul şi toate fluviile care se vărsau în noianul de ape. Neavând încotro, solul plecă fără să mai sufle o vorbă.

Cu toate că era atât de înţelept şi de învăţat, bucurându-se de dragostea tatălui său, Satni era cel mai nefericit om din lume pentru că nu avea niciun copil. Nu mai puţin îndurerată era şi Mahi, soţia lui, tot din aceeaşi pricină. Nu-şi precupeţea osteneala, colindând din templu în templu, în căutarea unui leac care să o ajute să nască un prunc.

într-o zi, Mahi se duse la templul lui Phtah şi, cum era trudită de atâta alergătură, o fură somnul. În vis auzi un glas care o sfătui să meargă la fântâna unde se îmbăiază zilnic Satni. Lângă această fântână, aşezată în curtea casei lor, va găsi un vrej de pepene pe care îl va smulge din rădăcină şil va

’ân vremea noastră se dă de obicei denumirea de etiopieni nu populaţiei din Valea Nilului, ci celei din actualul stat al Etiopiei (Abisinia), care constituie din punct de vedere etnic un alt popor.

pune la fiert. Fiertura o va da bărbatului ei, după care îşi va vedea visul cu ochii. Femeia făcu întocmai cum o învăţase glasul din vis şi după câtăva vreme pricepu că dorinţa ei de a avea un copil se va îndeplini în curând.

Şi Satni avu un vis prevestitor: un glas îl înştiinţa că va avea un fiu care va săvârşi o minune cum nu s-a mai văzut pe pământul Egiptului.

Mare a fost bucuria lui Satni când a aflat că Mahi i-a născut un băiat, grăbindu-se să-i dea numele de Senosiris, aşa cum îl îndemnase glasul din vis. Faraonul însuşi se înveseli când se văzu bunic.

Pruncul fu alăptat chiar de Mahi, care nu se îndură să-l încredinţeze unei doici. Când copilul împlini un an, toţi spuseră: „Are doi ani”. Iar când el împlini doi ani, oricine i-ar fi dat de două ori pe atât. Satni nu putea răbda să treacă un ceas întreg fără să- şi vadă odrasla, atât de mult o îndrăgea.

Fiind mai voinic şi mai isteţ decât copiii de vârsta lui, Senosiris a fost dat mai devreme la şcoală. În scurt timp el ştia mai mult decât scribul care era învăţătorul lui. Începu să citească toate cărţile din casa tatălui său, uimindu-l pe acesta cu deşteptăciunea lui neobişnuită.

Senosiris fu încredinţat scribilor din templul lui Phtah, cei mai învăţaţi din întregul Egipt, şi nu trecu mult timp până ce îi întrecu şi pe aceştia. Citea cu voce tare şi fără a se poticni cele mai întortocheate pagini ale cărţilor vechi de mii de ani, de rămâneau uluiţi toţi învăţaţii cărunţi. Ştia pe dinafară cărţile cu stihuri sau pe cele cu descântece şi vrăji.

Când împlini doisprezece ani, Senosiris fu înfăţişat faraonului şi întregii sale curţi, uimindu-i pe toţi cu răspunsurile lui înţelepte. Cei mai pricepuţi scribi-vrăjitori ai Egiptului nu-l putură dovedi, cu toată ştiinţa lor.

Într-o zi, faraonul Usinares se afla în marea sală a palatului, înconjurat de toţi sfetnicii şi dregătorii săi. Sosise de curând un sol al regelui Etiopiei cu o scrisoare pecetluită. Usinares se grăbi să-l primească.

Solul se plecă în faţa faraonului şi, când fu poftit să arate ce vânt îl aduce, el cuvântă astfel:

— Este de faţă vreun om în stare să citească această scrisoare, fără a-i rupe peceţile? Dacă nu se va afla niciun scrib sau învăţat în măsură să descifreze sulul de papirus, fără să-l desfăşoare în faţa ochilor lui, o dată întors în ţara mea, eu voi

spune tuturor negrilor că Egiptul nu merită faima de ţară a celor mai învăţaţi oameni!

Toţi sfetnicii în frunte cu faraonul rămaseră muţi de uimire la auzul acestei provocări nemaipomenite. Fiecare murmura în sinea lui: „Ce scrib sau vrăjitor, fie el cât de dibaci, ar putea descifra un sul de papirus pecetluit? Aşa ceva întrece toate puterile omeneşti! Dar ce te faci cu neştirbita fală a Egiptului întreg?”

Primul care îşi reveni din uimire fu faraonul. El trimise de îndată după Satni. Când i se repetară cuvintele solului, Satni se fâstâci cu totul. În cele din urmă, răspunse:

— Este greu să ghiceşti cuprinsul unei scrisori pe care n-ai citit-o. Totuşi, îngăduie-mă timp de zece zile spre a chibzui ce pot face pentru ca Egiptul să nu fie înjosit de etiopieni.

Faraonul îi dădu răgazul cerut, iar solul fu găzduit într-o încăpere a palatului, primind hrana pe care o mânca în ţara lui de baştină.

Satni ajunsese acasă fără să vadă pe unde calcă şi fără să mai ştie unde îi este capul. Se înfăşură în straiele lui şi, strângându-şi capul între coate, se culcă asemenea unui om bolnav. Dar nu putea să doarmă de mâhnit ce era!

Când Mahi află de purtarea ciudată a bărbatului ei, veni de îndată la patul acestuia şi spuse:

— Satni nu are fierbinţeală, braţele nu-i sunt vlăguite. Boala se ascunde în inima lui!

Bărbatul îi vorbi morocănos:

— Lasă-mă în pace, Mahi, te rog! Grija care-mi frământă mintea nu-i treabă femeiască!

Mahi se duse în iatacul ei îngrijorată. Curând se ivi însă Senosiris, care începu să-l descoasă pe tatăl său. Satni îi spuse şi lui:

— Dă-mi pace acum, Senosiris! Eşti prea mic pentru treburile

care mă frământă pe mine!

Dar băiatul nu se dădu bătut până nu dibui pricina supărării tatălui său. Când o află, izbucni într-un hohot de râs nestăvilit.

— De ce râzi? întrebă Satni mânios.

— Râd că văd cât te frămânţi pentjţ un fleac ca acesta. Scoală-te, tată, căci eu voi citi mâine în faţa întregii curţi scrisoarea adusă de harapul etiopian, fără să-i rup peceţile!

Satni dădu neîncrezător din cap.

— Cum îmi poţi dovedi că eşti în stare de aşa ceva?

Senosiris răspunse fără să şovăie:

61

— Du-te şi ia oricare din cărţile pe care le ţii în vasele din lut ars din odaia ta de scris şi eu îţi voi spune tot ce cuprinde ea, cuvânt cu cuvânt, stând cu spatele la tine!

Satni făcu ce-i ceruse Senosiris şi, spre marea lui surprindere, îşi întări convingerea că feciorul său nu-i înşiră verzi şi uscate.

Din cale-afară de vesel, Satni se duse la faraon, povestindu-i ce este în stare să facă Senosiris şi îl vesti că a doua zi acesta va descifra scrisoarea pecetluită a etiopianului.

Faraonul şi fiul său Satni petrecură restul zilei mâncând şi bând, ca nişte scăpaţi de o grijă apăsătoare.

A doua zi, marea sală a palatului gemea de lume. Erau de faţă toţi sfetnicii, comandanţii de oşti, preoţii şi o mulţime de supuşi mai de rând, veniţi să ia parte la înfruntarea dintre Senosiris şi solul etiopian. Când intră faraonul, însoţit de fiul şi nepotul lui, în sală se lăsă o linişte adâncă. În cele din urmă se înfăţişă şi solul care ţinea ascunsă scrisoarea cu pricina.

Senosiris se aşeză în faţa lui cuvântându-i astfel:

— Aşadar, ^tu eşti cel care ai venit în Egipt, livada scumpă lui Osiris, lăcaş al marelui zeu Ra, 62

cu gândul să-i înjoseşti faima neştirbită! în faţa faraonului şi a mulţimii care umple marea sală a palatului din Memfis, voi arăta tot ce se află în scrisoarea regelui tău tuciuriu din Meroe1, cel care se închină zeului Amon. Fereşte-te să rosteşti ceva neadevărat!

Uluit de îndrăzneala cu care vorbea copilul de lângă el, solul îngenunche, jurând că va spune numai şi numai adevărul. Şi întrucât învăţase pe dinafară tot ce sta scris în pecetluitul

papirus, el nu va interveni decât dacă va băga de seamă vreo abatere de la cele scrise.

Papirusul etiopianului descria o ciudată întâmplare petrecută în timpul domniei străvechiului faraon Siamanu, de care nu-şi mai amintea nimeni, încă din vremurile acelea regii etiopieni îi urau pe egipteni şi nu ştiau ce lucruri să mai scornească, pentru a-i înjosi sau pentru a le pricinui un rău.

îndată Senosiris începu să depene tot ceea ce cuprindea scrisoarea, cuvânt cu cuvânt, de parcă în faţa ochilor lui s-ar fi desfăşurat un sul nevăzut:

într-o zi, regele etiopian se afla într-un chioşc din grădina palatului său. Era o după-amiază în care

’Oraş antic a! Nubiei, situat pe fluviul Nil.

soarele dogorea ca un cuptor, aşa că somnul nu vru să-l fure nici măcar pentru o clipă. Deodată auzi cum se lăudau trei vrăjitori cu puterea farmecelor lor. Astfel primul spunea că poate să cufunde vreme de trei zile întregul Egipt într-o beznă desăvârşită. Al doilea se fălea că poate lăsa sterpe ogoarele ţării piramidelor timp de trei ani încheiaţi. Al treilea se mândrea ca prin vrăjile lui poate să-l răpească pe faraon din patul său şi să-l aducă în timpul nopţii în Etiopia, unde va fi biciuit în faţa regelui lor, după care, până în zorii zilei, stăpânul Egiptului urma să se trezească tot în palatul său din Memfis.

Regele sări din aşternut şi chemă la el pe cei trei vrăjitori. Întrebă cum îi cheamă pe primii doi, apoi se opri la cel de-al treilea:

— Eu sunt Naşi, fiul negresei! răspunse ultimul.

— Ei bine, Naşi, îndeplineşte la noapte ce spuneai mai adineauri, despre faraon şi, pe zeul Amon, te voi copleşi cu daruri şi cu semne de preţuire! făgădui regele.

Naşi ceru să i se aducă multă ceară şi se puse pe treabă. Făuri mai întâi o targa şi, după aceea, patru vlăjgani care s-o ducă în spinare. Suflă asupra oamenilor de ceară şi după ce îi însufleţi cu vrăjile lui, le spuse următoarele:

— Porniţi acum spre Egipt, răpiţi-l pe faraon din palatul lui şi

purtaţi-l pe targa până în faţa regelui nostru. Aici va primi cinci sute de gârbace, după care îl veţi duce înapoi la Memfis. Totul să nu dureze mai mult de şase ceasuri!

— Am înţeles şi nu vom uita nimic! răspunseră oamenii de ceară.

Apoi se făcură nevăzuţi cu targa cu tot…

A doua zi, faraonul se trezi mai mult mort decât viu. Abia mai mergea şi se văita de parcă i-ar fi înmuiat cineva toate încheieturile. Pânza care- îi acoperea regeasca spinare părea o povară copleşitoare. Când ajunse în mijlocul curtenilor, * spuse:

— Ce s-a petrecut azi-noapte cu mine de a trebuit să părăsesc Egiptul?

Curtenii se uitară uimiţi unul la altul, temân-du- se că faraonul lor s-a smintit. Încercară să-l convingă că l-au lăsat noaptea în patul lui şi că a doua zi l-au găsit tot acolo. Invocară pe zei, cerându-le să redea sănătatea suveranului lor.

Atunci faraonul se întoarse cu spatele la ei şi-şi dezveli spinarea acoperită de vânătăi:

— Pe viaţa lui Phtah, marele zeu, am fost purtat în ţara negrilor în timpul nopţii şi acolo am primit

cinci sute de gârbace în faţa regelui şi a mulţimii, adunate! După aceea, cei patru oameni de ceară care m-au cărat pe targa lor m-au adus înapoi în patul meu, înainte de revărsarea zorilor. Apoi s-au făcut nevăzuţi, căci se temeau de razele soarelui, care puteau să-i topească!

Văzând spinarea învrâstată de gârbace a faraonului lor, sfetnicii scoaseră ţipete de spaimă. Printre ei se afla şi Horus, fiul lui Panişi, cel mai învăţat scrib şi cel mai priceput vrăjitor din vremea sa. El îi spuse faraonului:

— Stăpâne, acestea sunt vrăjile etiopienilor. Dar n-ai nicio teamă, că voi şti nu numai să te apăr de ele, dar să te şi răzbun cu vârf şi îndesat.

Horus, fiul lui Panişi, cercetă toate cărţile sale de vrăji şi puse să se facă un foc mare la intrarea în camera de dormit a faraonului. La miezul nopţii oamenii de ceară ai lui Nasi nu mai izbutiră să ajungă până la patul regelui şi se întoarseră cu targa goală.

în schimb, trei nopţi în şir, regele din Meroe fu adus de vrăjile

lui Horus, fiul lui Panişi, în Memfis şi biciuit mai abitir decât fusese faraonul. Mâniat de cele întâmplate, craiul etiopian chemă la el pe Nasi şi vru să-i taie capul, deoarece numai el era pricina

66

umilinţelor şi suferinţelor lui. Neputându-şi apăra stăpânul de vrăjile egiptenilor, Nasi ceru îngăduinţă să meargă el însuşi la Memfis pentru a-şi înfrunta potrivnicul.

Nasi se duse să-şi ia rămas bun de la mama lui, care era tot vrăjitoare. Ea îi spuse:

— Nu te du în Egipt, căci acolo vei da peste Horus, fiul lui Panişi, pe care nu-l vei putea birui. El nu-ţi va îngădui să te mai întorci înapoi.

— Sunt nevoit să mă duc la Memfis, pentru ca să-l apăr pe regele meu cu tăria vrăjilor mele şi să- mi dovedesc potrivnicul chiar la el acasă!

— Dacă vei fi învins, vesteşte-mă şi de îndată voi veni în ajutorul tău! adăugă bătrâna vrăjitoare.

— Când apa pe care o bei se va înroşi, când mâncarea de care te vei atinge va căpăta culoarea sângelui şi când cerul pe care-l priveşti va fi şi el sângeriu, să ştii că sunt în mare primejdie!

Nasi îşi înghiţi cartea de vrăji şi, odată ajuns la Memfis, se strecură în marea sală a tronului, unde cuvântă astfel:

— Cine se ia la întrecere cu vrăjile pe care le voi săvârşi aici, înaintea faraonului şi a mulţimii adunate în cea mai mare încăpere a palatului? îl chem să se măsoare cu mine pe cel care a adus aici

67

pe regele meu etiopian, în pofida voinţei lui şi a farmecelor mele!

— Nu eşti tu Naşi, fiul negresei, cel care l-a răpit pe faraonul nostru din palatul lui, ducându-l în Etiopia pentru a fi biciuit de faţă cu regele vostru? Şi mai cutezi să mi te înfăţişezi în palatul din Memfis şi să mă înfrunţi, chiar pe mine, cu vrăjile tale blestemate? Află că nu vei mai ieşi întreg de aici!

Fără să mai zăbovească o clipă, Naşi rosti unul din descântecele ştiute numai de el şi o flacăra mare ţâşni în

mijlocul sălii tronului, ameninţând să mistuie întreg palatul şi pe cei de faţă. Sfetnicii scoaseră ţipete de groază şi strigară:

— Vino, fiul lui Panişi! Scapă-ne de foc!

Cel chemat rosti şi el un descântec şi numai iată că se dezlănţui o ploaie năprasnică: flacăra pieri fără urmă!

Naşi bolborosi un alt descântec în limba lui neînţeleasă de nimeni şi toată sala tronului fu învăluită de o pâclă deasă, de nu se mai vedea om cu om! Dar Panişi nu se lăsă mai prejos şi un vânt puternic, stârnit de vrăjile lui, înlătură pâcla cât ai clipi din ochi.

Naşi nu-i dădu răgaz, ci mai şopti un descântec. Deasupra faraonului şi a curtenilor înspăimântaţi se 68

ivi o boltă de piatră lungă de două sute de coţi, gata- gata să-i strivească pe toţi sau să-i ţină închişi asemeni unei piramide.

Fiul lui Panişi plăsmui la rândul lui o corabie uriaşă în care încăpu toată bolta de piatră. Apoi corabia se îndreptă spre întinsul lac Moeris, unde pluti ce pluti, până pieri în depărtare. Etiopianul trebui să se dea bătut, dar se făcu pe dată nevăzut. Egipteanul îl făcu să reapară sub forma unui boboc de gâscă sălbatică, spre gâtul căruia se apropia cuţitul vânătorului care l-a prins.

După semnele pe care i le spusese Naşi, vrăjitoarea etiopiana înţelese că fiul ei este în primejdie de moarte şi, preschimbată într-o gâscă sălbatică, zbură deasupra palatului din Memfis şi îşi chemă feciorul. Fiul lui Panişi o recunoscu şi o doborî chiar în mijlocul sălii tronului, de părea aidoma unei păsări prinse în laţ. Dar etiopianca îşi reluă înfăţişarea omenească şi se milogi de Horus să-i ierte şi să le îngăduie să se întoarcă cu o corabie până la ţara negrilor, făgăduind să nu vor mai călca niciodată pe meleagurile faraonului.

Fiul lui Panişi se arătă mărinimos şi le dădu o corabie după ce îi puse să jure că nu se vor mai

69

întoarce niciodată în Egipt. Şi vicleanul Naşi cuvântă astfel:

— Jur că nu mă voi mai ivi în Egipt sub niciun chip! Apoi adăugă repede: Mai înainte de o mie cinci sute de ani!

Cu toate că auzi cuvintele lui Naşi, fiul lui Panişi îşi ţinu făgăduiala şi cei doi etiopieni se întoarseră cu bine în ţara

negrilor.

Aici Senosiris încheie depanarea celor cuprinse în scrisoarea pecetluită a solului din Meroe. Acesta rămase tot timpul ca o stană de piatră, fără să întrerupă sau să dezică vreuna din spusele copilului- minune.

Solul recunoscu că Senosiris nu ştirbise nici cu o iotă povestea scrisă pe sulul de papirus ascuns sub straiele lui. Apoi dete să plece, încercând să scape cu faţa curată. Dar Senosiris îl opri cu un gest şi vorbi faraonului astfel:

— Solul pe care îl vedeţi atât de grăbit să se întoarcă în ţara lui este însuşi Naşi, care după o mie cinci sute de ani a pus iarăşi piciorul pe pământul Egiptului, spre a ne înjosi şi chinui fără milă. Eu însumi nu sunt decât Horus, fiul lui Panişi! Auzind ameninţarea etiopianului, prin puterea vrăjilor mele 70

mi-am prelungit viaţa atât amar de vreme şi am luat înfăţişarea lui Senosiris pentru a preîntâmpina întinarea faimei Egiptului de către un vrăjmaş puternic şi viclean!

La auzul acestor cuvinte, solul etiopian se prăbuşi la pământ ca lovit de un fulger. Începu să bolborosească nişte descântece, care să-l facă iarăşi nevăzut, dar Horus, fiul lui Panişi, sub înfăţişarea lui Senosiris, fiul lui Satni, i-o luă înainte şi stârni un foc care-l mistui pe etiopian, preschimbându-l într-o grămăjoară de cenuşă.

Mai înainte ca toţi cei aflaţi în sala tronului să-şi revină din uluiala care îi cuprinsese, Senosiris însuşi dispăru pentru totdeauna.

într-un târziu, Satni scoase un geamăt de disperare, dându-şi seama de faptul că rămăsese fără copilul pe care îl iubise atât de mult. Socotind anii care trecuseră de la sosirea vrăjitorului în palatul lui Siamanu, Satni văzu că se împlinise sorocul de care vorbise Senosiris.

Faraonul însuşi şi curtenii lui se minunară mult de cele văzute şi auzite de ei. Toţi îi dădură dreptate lui Satni, care spuse:

— N-a fost niciun scrib mai învăţat şi niciun om mai priceput în săvârşirea vrăjilor decât Horus,

71

fiul lui Panişi, şi nici că se va mai naşte un altul, aidoma lui!

în cinstea celui dispărut, a fost ridicat un monument de piatră şi cât timp a trăit Satni şi soţia lui, Mahi, ei n-au încetat să aducă slavă amintirii fiului lor, cel care scăpase Egiptul de o înjosire nemeritată, săvârşind o minune cum nu se mai văzuse până atunci…

POVESTE EGIPTEANĂ ANTICA

Ochii Adevărului

ODINIOARĂ, când zeii înşişi judecau pricinile ivite pe pământ, Minciună se înfăţişă înaintea dregătorilor dreptăţii pentru a-l pârî pe fratele său, Adevărul.

Cu greu ai fi putut afla pe lume fiinţe mai deosebite decât ei. Adevărul era un bărbat fără cusur: înalt, voinic, cu o fire deschisă şi cu nişte ochi totdeauna plini de blândeţe şi înţelepciune. În schimb, Minciună era mic de statură, pus pe harţă şi cu o căutătură care ascundea numai viclenie şi ură. Ochii fratelui mai mare citeau fără greş în inima întunecată, a mezinului, ferindu-se să-l stârnească cu ceva şi căutând să-l facă mai bun şi mai blând. Cu toate acestea, Minciună se hotărî într-o zi să se descotorosească de el, cu atât mai mult cu cât Adevărul era cel ce urma să moştenească averea părintească.

Dădu, aşadar, fratelui său în păstrare un cuţit mare. Pândi ziua când el era dus de acasă şi, furând cuţitul, îl ascunse undeva. Când ceru Adevărului lucrul încredinţat – ia-l de unde nu-i!

Pârâtul recunoscu că primise cuţitul, dar că nu ştie nici el cum de-a dispărut din locul în care l-a pus. Se lăsă târât în faţa judecăţii celor nouă zei mari ai Egiptului, hotărât să-l împace pe fratele său după cum se cuvine. Nu ştia sărmanul ce-l aşteaptă…

Iată cum suna pâra ticluită de Minciună:

— Unstraşniccuţitamavut Şi fratelemeu l-apierdut, Deşi i l-amdatânpăstrare. Eracâto stâncădemare; Mânerulântinsca

opunte— Puteasădespiceun munte. Iar teacă-i pusesemo peşteră— Nuştiulucrăturămai meşteră! Vădiţi-văastăzi puterea Voi, zei, şi răpiţi-i vederea, Să bâjbâie-noriceungher, Să-mifie la casăuşier!

Când Adevărul ridică ochii spre judecătorii săi, cerând îndulcirea pedepsei, se trezi învăluit de 74

bezna orbirii. Şi astfel, în loc de stăpân, ajunsese uşierul casei părinteşti.

în fiecare zi, Minciună întâlnea la intrare pe fratele său: ochii lui, lipsiţi de vedere, îl sfredeleau parcă mai puternic! Chemă atunci la el pe cele două slugi credincioase ale Adevărului şi le porunci:

— Duceţi-văstăpânulânpustie, Caleulsauleoaicasă-l sfâşie!

Adevărul fu înşfăcat şi dus spre podişul unde colindau cele mai temute fiare ale deşertului. Cu toate că nu vedea locurile pe unde trecea, orbul zise slugilor sale:

— Decemăduceţivoiânsprepodiş? Lăsaţi-mă aici şi, pefuriş, Jertfească unu-nlocul meu uncâine, Iar altul să-miaducăzilnicpâine!

Prima slugă prinse atunci un câine şi-l. Jertfi la marginea podişului pustiu, unde colindă leul fioros. Apoi se duse la Minciună şi-i spuse:

— Dorinţataoascultarăzeii: PeadevăT îl sfâşiară leii!

75

Crezându-l pe cuvânt, Minciună nici gând să-şi ascundă bucuria pe care i-o pricinuia solia!

Cea de a doua slugă se duse la bucătar şi, cum îşi primi mâncarea, duse pe ascuns Adevărului bucata de pâine cerută. Câteva zile îşi hrăni astfel stăpânul părăsit la poalele unei coline din marginea oraşului.

Prin apropiere se afla casa unei femei de neam mare, al cărei bărbat murise demult într-o luptă cu vrăjmaşii faraonului.

Slujnicele ei trecură pe lângă colină şi îl văzură pe chipeşul orb părăsit în voia soartei. Stârnită de vorbele lor, stăpâna se duse să-l vadă pe cel năpăstuit. La porunca ei, slugile îl călăuziră la palat. Acolo sărmanul fu îmbăiat şi îmbrăcat în straie curate, recăpătându-şi înfăţişarea de mai înainte. Pasămite, acea femeie bogată se îndrăgosti de Adevăr şi vru să şi-l aleagă de soţ. Dar ştiindu-l şi fără avere şi fără vedere, îşi tăinui iubirea faţă de rudele sale îngâmfate. Pentru a nu trezi bănuiala nimănui, Adevărul deveni uşierul casei.

După câtăva vreme, femeia de neam mare născu un băiat neasemuit de frumos. Îl trimise de timpuriu la şcoală şi el se arătă foarte destoinic la învăţătură, 76

pe lângă că era şi cel mai isteţ dintre toţi. Scria fără greşeală şi în toate întrecerile cu colegii săi era întotdeauna primul. De aceea toţi prinseră pică pe el şi începură să-i strige batjocoritor:

— Tărtăcuţă învăţată, Are mamă, n-are tată!

Mâhnit de aceste cuvinte de ocară, băiatul se duse la maică-sa şi o întrebă cine este tatăl lui. Aceasta îi spuse:

— Tatăl tău e orbul care Sade colo la intrare!

Atunci băiatul se duse.la uşierul palatului, îl aşeză pe scaun şi-l ospăta din belşug, dându-i să bea vin după pofta inimii lui. Apoi îl întrebă:

— Cine te-a orbit, doresc să ştiu, Vreau să te răzbun, fiindcă ţi-s fiu!

Adevărul îi spuse fără ocol:

— Pricina e frate-meu, Minciună, M-a orbit şi-a vrut să mă răpună!

77

Apoi îi povesti amănunţit cât de viclean şi hain s-a arătat mezinul la judecata zeilor. Băiatul învăţă pe dinafară pâra ticluită de Minciună şi a doua zi se puse pe treabă.

Luă cu el zece pâini, un toiag, o pereche de sandale, un burduf cu vin şi o sabie. Alese din turma mamei sale taurul cel mai falnic şi mai arătos. Puse desaga la spinare şi mână taurul spre imaşul unde păşteau vitele pricăjite ale lui Minciună. Află pe păstorul acestuia şi-i lăsă în seamă toată averea sa, spunând că a venit de departe şi că are o treabă cu un negustor din oraş. Păstorul se învoi să-i îngrijească frumosul taur în schimbul pâinilor şi al sandalelor nou-nouţe.

Taurul rămase două luni în grija păstorului lui Minciună. Dar se întâmplă că, într-o zi, Minciună însuşi veni să-şi vadă cireada. Taurul băiatului făcea de ruşine întreaga turmă, atât de gras şi de mare era. Stăpânul bău vin din burduful străinului şi, luând sabia, se duse să înjunghie buhaiul. Zadarnic se împotrivi păstorul, spunând că vita îi fusese lăsată în păstrare de un drumeţ şi că acesta se va întoarce negreşit după ea. Minciună îl linişti:

— Taurul acesta nu-i zeiesc, Doi în locul lui îi dăruiesc!
78

Doborî apoi frumosul animal, îl prăji pe jăratec şi în câteva zile isprăvi şi carnea, şi vinul din burduf. După care se întoarse ghiftuit la casa lui.

Fapta lui Minciună ajunse repede la urechile băiatului, care de îndată se înfăţişă la păstorul acestuia, cerându-şi înapoi taurul! Mare-i fu mirarea neaflându-l pe imaş. Sluga încercă să-l îmbuneze:

— Tauru-l mancă stăpânul turmei – . Doi îţi dă în schimb, la urma urmei!

Băiatul se răsti la păstor, spunându-i:

— Taurul pe care voi l-aţi fript Nu-i găseşti pereche în Egipt. Trupul său se înălţa cât munţii, Norii îi treceau prin dreptul frunţii; Coarnele ca două piramide Răscoleau nisipurile-aride;

Când căsca un bot de crocodil El făcea să scadă-ntregul Nil!

Păstorul se minună auzindu-l şi-i răspunse:

— Unde ai văzut, drumeţ poznaş, Taur ca al tău de uriaş?
79

Dar băiatul îl înşfacă şi, după ce îl află şi pe Minciună, de îndată îi duse pe-amândoi la judecată. Zeii spuseră păgubaşului:

— De când această lume am făcut, Un taur ca al tău noi n-am văzut!

Atunci băiatul îi întâmpină cu aceste cuvinte:.

— Dar unde aţi văzut cuţitul care Avea tăişul cât o stâncă mare, Mânerul lui întocmai ca o punte – în stare să despice şi un munte?

Apoi adăugă cu hotărâre:

— Sunt fiul Adevărului orbit Şi pentru răzbunare am venit!

Ştiindu-l pe fratele său sfâşiat de lei, Minciună se grăbi să facă următorul jurământ:

— De-l veţi afla pe Adevăr în viaţă, Să fie ochii mei cuprinşi de ceaţă, Să bâjbâi pururi prin orice ungher, La casa lui s-ajung eu uşier,
Iar cel ce mi-l aduce azi încoace Să-mi dea pe loc cinci sute de gârbace!
80

Băiatul aduse de-acasă şi înfăţişă judecătorilor pe vârstnicul său tată. Aceştia îl recunoscură şi, dovedindu-se netemeinicia pârei ticluită cândva de Minciună, redară Adevărului vederea. Fratele hain şi viclean primi pedeapsa pe care singur şi-o alesese: cele cinci sute de gârbace cu care îl răsplăti fiul Adevărului şi orbirea, darul judecătorilor înşelaţi de el.
Şi de atunci ochii Adevărului licăresc la fel de sfredelitori, ca acum câteva mii de ani…

POVESTE H1TITĂ1

Uriaşul de piatră

LA RĂSĂRIT de bogata cetate a Troiei, mult înainte de izbucnirea războiului cântat de nemuritorul Homer, se întindea puternicul regat al hitiţilor. Cărţile lor de lut, dezgropate în zilele noastre, ne-au păstrat ciudata poveste a unui uriaş făurit numai şi numai din piatră, care ar fi ameninţat să surpe palatele văzduhului…

Anu a devenit stăpânul cerului numai după ce a detronat pe înaintaşul său, Alalu, alungându-l pe pământ.

Vreme de nouă ani a huzurit, ascultat orbeşte de credinciosul său sfetnic, Cumarbi. Nemaiputând răbda toanele lui Anu, în al zecelea an, Cumarbi i

1 Hitit – înseamnă populaţia indo-europeană care a pătruns în mileniul al H-lea î.e.n. În Asia Mică.

s-a împotrivit şi l-a poftit îndată la luptă dreaptă pe asupritorul său stăpân. Sfetnicul a biruit, aşa că nevolnicul rege şi-a luat tălpăşiţa din cer, urmat doar de soţia lui. Au trebuit să se mulţumească doar cu o peşteră pământeană.

Fosta crăiasă a văzduhului născu aici pe Tesup, stăpânitorul furtunilor. El urma să fie răzbunătorul părinţilor săi. Copilul creştea într-o săptămână cât alţii într-un an. Curând se făcu un voinic în stare să se războiască singur cu o armată întreagă. Îşi făuri mai întâi o locuinţă falnică şi îi dădu numele de Cummi. Aici îşi mută el părinţii. Apoi înhamă la carul său doi tauri, unul cu coarne şi copite de argint, numit Zorilă, altul cu coarne şi copite de aramă, numit Murgilă.

Văzându-i că se temeau să pornească împotriva lui Cumarbi, Tesup îi lovi cu biciul său a cărui pleasna răsună ca un tunet.

Când carul se puse în mişcare, voinicul îşi umflă pieptul şi începu să sufle din răsputeri. Stâncile şi copacii dezrădăcinaţi zburau ca nişte pietricele sau ca nişte crengi uscate. Urcau de-a lungul spinării munţilor înalţi şi împroşcau văzduhul cu o furie neistovită. Vânturile vuiau sălbatic şi fulgerele spintecau norii de colb, care învăluiau

palatul lui Cumarbi. Niciun locuitor al văzduhului nu cuteză să-şi părăsească lăcaşul şi să-l ajute pe Cumarbi. Plin de răni, cu pletele pârjolite de fulgere şi cu ochii orbiţi de licărirea ior, Cumarbi bătu în retragere şi părăsi cerul. Astfel îşi redobândi Anii tronul, cu ajutorul fiului său. Tesup deveni mâna dreaptă şi urmaşul lui la domnie.

Cumarbi colindă multă vreme pământul, lecuindu-şi singur rănile dobândite în luptă. Nu se socotea înfrânt. Îşi făurea tot felul de planuri, care de care mai cumplite.

într-o zi îl întâlni pe Impaluri, credinciosul sfetnic al craiului mărilor, şi-i zise:

— Pofteşte-l de îndată pe stăpânul tău la mine, întrucât am să-i spun ceva!

Cârmuitorul mărilor se sperie primind această solie nedorită. Lesne ar fi putut să creadă Cumarbi că a trecut de partea vrăjmaşilor lui. De aceea îi porunci lui Impaluri:

— Du-te şi spune celui care m-a poftit că nu are de ce să-mi poarte duşmănie. I-am rămas la fel de bun prieten ca şi până acum. M-aş bucura ca el să fie oaspetele palatului meu. Îl voi găzdui îmbiindu-l cu cele mai alese bucate şi cu cele mai inimoase cuvinte.

Cumarbi se înfăţişă de îndată la ospăţul craiului mărilor. Cei mai gustoşi peşti şi cele mai dulci fructe care se coc pe malurile împărăţiei apelor fuseseră adunate în stive pe masa lor. Vinul te îmbia din cupele uriaşe. Când petrecerea era în toi. Şi buna-înţelegere domnea între gazdă şi oaspete, ultimul îşi spuse păsul:

— Dacă-mi eşti atât de prieten, precum m-ai încredinţat, învaţă-mă cum pot să-l birui pe Tesup, cel care l-a reîntronat pe Anu, gonindu-mă pe pământ!

Craiul mării îşi mângâie barba, rămânând multă vreme tăcut şi gânditor. Ochii lui scăpărară dintr-o dată o licărire vicleană:

— Du-te la craiul munţilor şi cere-i fata! Trupu-i este cioplit din stâncă, ochii ei par două lacuri adânci, pletele sale au asprimea ţurţurilor din peşteră. Un colan făcut din pietre preţioase îi împodobeşte gâtul. Va fi mamă doar o singură dată şi va avea

un copil de piatră. De cum ţi se va naşte feciorul, du-l într-ascuns în străfundul apelor mele şi aşază-l pe umărul drept al lui Upelluri, namila care ţine în spinare pământul şi cerul! Fiul tău va creşte întruna până ce creştetul lui de cremene va izbi temeliile cerului. Zeii se vor prăbuşi de pe tronurile

lor şi vor veni să îngenuncheze înaintea ta, redându-ţi sceptrul şi cerşindu-ţi iertarea. Fulgerele lui Tesup se vor dovedi pentru prima oară nişte jucării neputincioase…

Cumarbi mulţumi pentru sfatul primit şi a doua zi trimise îndată pe solul său, Mukisanu, la craiul munţilor, să-i ceară fiica de soţie. Îl încarcă cu daruri bogate. Părintele se învoi să-şi mărite fata, ba îi dădu şi o zestre bogată, cum se cuvine unei odrasle crăieşti.

Nu trecu mult şi soţia lui Cumarbi născu un copil dolofan şi zdravăn ca un bolovan. Avea înfăţişare omenească, dar făptura sa era numai şi numai din piatră.

Ursitoarele luară copilul din leagăn şi, mai înainte de a-i hotărî soarta, îl duseră la Cumarbi, aşezându-l pe genunchii lui.

Tatăl scoase un chiot de bucurie când îşi văzu feciorul şi îl ridică până în slava cerului. Apoi îl legănă în braţe, murmurându-i următorul cântec de leagăn:

— Fiule, tu să-mi creşti mare! Urcă-ţi umerii spre zare, Sparge norii şi cu palma

Zeii mătură-i de-a valma, Ca din cuiburi spulberate Păsările speriate!

îrr vremea asta, copilul întinse mâna către un ulcior de pământ aşezat pe masa de alături şi, dându- i un brânci, îl trânti la pământ. Cumarbi se înveseli văzând prima ispravă a feciorului său: era un semn bun! De aceea îşi încheie cântecul astfel:

— Împlinindu-mi vechiul gând, Tu îi vei zvârli pe rând Şi în ţăndări vei schimba Zeii care-i vei afla – Ca ulciorul pe podea!

Apoi îl privi drăgăstos şi îi zise:

— Fiul meu, trebuie să-ţi dau un nume. Îţi voi spune Ullicummi. În viitor, când oamenii vor auzi numele tău, îşi vor aminti de Cummi, locuinţa pământeană a craiului furtunilor, povestindu-şi unul altuia cum ai spulberat-o tu ca pe un muşuroi de cârtiţă.

Ursitoarele încuviinţară soarta pe care Cumarbi i-o menise fiului său, dar numai în parte, şi se

retraseră să se sfătuiască între ele, pentru ca să nu-l supere pe mâniosul părinte al neobişnuitului copil.

Cumarbi trimise apoi pe Impaluri să cheme zânele care veghează la creştetul tuturor pruncilor, călăuzindu-le primii paşi în lume. Când acestea se arătară, fericitul părinte le spuse:

— O, fecioarelor, duceţi-mi copilul până în străfundul mării şi puneţi-l pe umărul drept al lui Upelluri. Fie ca trupul să i se înalţe ca un stâlp de cremene care atinge pragul cerului!

Zânele înmărmuriră văzând copilul de piatră: aşa ceva nu mai pomeniseră de când erau ele! Se temură să încalce porunca lui Cumarbi. Dar mai înainte de a-l coborî în străfundul noianului, ele arătară pruncul lui Enlil, cel ce domnea în Nippur.

— Nu e un copil obişnuit, spuse acesta. E un monstru născut de soţia lui Cumarbi pentru a-l înfrunta pe Tesup, craiul furtunilor! Coborâţi-l în bezna apelor adânci!

Şi zânele aşezară pruncul de piatră pe umărul drept al namilei care sprijinea cerul şi pământul. Upelluri nu băgă de seamă nimic.

Copilul de cremene începu să crească nespus de repede. În două săptămâni, talazurile îi mângâiau umerii, iar într-o lună tot ele îi spălau genunchii.

După câteva zile, Soarele, care tocmai se urcase pe cel mai semeţ pisc al munţilor Siriei, se opri o clipă să răsufle şi’ să privească nesfârşita întindere de ape de la poalele stâncilor. Deodată i se înfăţişă ceva nemaivăzut: din mijlocul apelor se înălţa un stâlp de piatră, care creştea şi creştea, apropiindu-se ameninţător de bolta cerului.

Fără să mai zăbovească o clipă, Soarele o porni în goană spre palatul lui Tesup. Ajunse la ţintă sleit de oboseală şi gâfâind.

Craiul furtunilor porunci scutierului său, Tasminu, să-l îmbie cu mâncăruri şi băuturi alese. Dar Soarele nici nu vru să audă de aşa ceva. Cu răsuflarea tăiată povesti pe scurt ceea ce i-a fost dat să zărească. În palatul fratelui său Tesup se afla şi zeiţa frumuseţii şi a iubirii, Iştar. Curioasă să vadă şi ea năzdrăvana arătare, ceru să-i însoţească până în vârful muntelui. Tesup şi Soarele se învoiră.

La vederea uriaşului de piatră, dezlănţuitorul furtunilor păli şi strigă:

— Vai nouă, suntem pierduţi! Cine se va putea măsura cu acest monstru?

Lacrimi de deznădejde îi stropiră obrazul.

Chipeşa lui soră rămase însă liniştită şi zise:

— Nu te teme, frate, că-i vin eu de hac! Uriaşul acesta o fi el mare, dar puţină minte are. Şi apoi înţeleptul Eia ne-a învăţat:

Dacă piatră naşte-n vatră, Face doar un prunc de piatră. Dar nu-i pricină de tângă, Stânca-i mută şi nătângă, Lesne va s-o dovedească Viclenia femeiască!

Iştar se întoarse la palatul ei şi îşi puse straiele cele mai strălucitoare. Apoi coborî pe malul mării. Aici începu să cânte, izbind talerele unui chimval1.

Marea porni să clocotească de mânie şi un talaz se sfărâmă chiar la picioarele zeiţei. Din vuietul cumplit al apelor ea desluşi următoarele vorbe:

t

— Nu-ţi irosi măiastră ta cântare, Căci piatra-i mută şi urecrţe n-are! Ascunde frumuseţea ta vicleană, Căci n-are ochi nepăsătoarea stană!

’Chimval – instrument muzical folosit în vechime, compus din două talere de aramă care erau lovite unul de altul.

Iştar înţelese că vraja glasului şi a frumuseţii de zeiţă nu pot înrobi Uriaşul de piatră. Se întoarse dezamăgită la fraţii ei, care

o aşteptau în vârful muntelui. De acolo tustrei porniră abătuţi spre palatele lor falnice, ameninţate să ajungă nişte ruine jalnice. Frica puse stăpânire şi pe ceilalţi locuitori ai văzduhului. Tesup îi află pe toţi adunaţi să se sfătuiască împreună ce este de făcut pentru a înlătura primejdia. Craiul furtunilor le strigă:

— Lăsaţi vorbele şi puneţi mâna pe arme! Va fi un război cum încă nu s-a mai văzut nici în cer, nici pe pământ. Sloboziţi-mi vânturile din peşterile care le slujesc drept temniţă! înjugaţi la carul meu pe Zorilă şi pe Murgilă! Dacă nu-l doborâm chiar acum pe Uriaşul de piatră, ne va surpa el pe noi!

Când totul fu gata, Tesup pocni din biciul tunetelor şi oştirea porni într-un iureş nestăvilit. Haita vânturilor sfârtecă urlând paşnicele turme ale norilor. Apoi se năpusti vijelios asupra vrăjmaşului, căznindu-se să-l doboare. Dar în loc să-şi unească puterile şi să-l izbească dintr-o latură, vânturile împingeau din toate părţile deodată şi mai rău se încurcau.

Atunci comandantul oştirii le porunci să sufle numai dinspre răsărit. Uriaşul de piatră nici nu s-a

sinchisit. Apoi vânturile încercară să-l biruie, opintindu-se dinspre apus. Dar nici aşa nu l-au răpus. Hai să sufle şi dinspre miazăzi: un munte e mai lesne de clintit! Năvăliră cu toate şi dinspre miazănoapte, icnind amarnic. Zadarnic! Tesup le sări în ajutor, dezlănţuind fulgere şi ploi în creştetul uriaşului. Cremenea se înroşea, apa o spăla, iar vrăjmaşul se călea şi întruna creştea. Coarnele şi copitele taurilor se tociseră, izbind în piatra încăpăţânată. Suliţele şi săbiile lăsară duşmanului pe frunte sau pe gură o biată scrijelitură.

în acest timp, Hebat, soţia lui Tesup, stătea dârdâind în palatul ei şi aştepta sfârşitul luptei. Dintr-o dată văzduhul începu să se clatine din temelii. Parcă cineva ar fi zgâlţâit pardoseala pe dedesubt, gata-gata să surpe totul. Crăiasa furtunilor înţelese că lupta e pierdută şi începu să-şi smulgă pletele, simţind c-o pândeşte şi pe ea surghiunul.

Se urcă pe meterezele palatului şi-i strigă lui Takiti, sluga cea mai de nădejde pe care o avea:

— Du-te la stăpânul tău şi află ce s-a mai întâmplat!

Takiti se grăbi să îndeplinească porunca crăiesei, dar când să coboare din cer şi să-l afle pe

Tesup, Uriaşul de piatră îi tăie şi lui calea, împiedicându-l să vadă ce se petrece dedesubt.

Pe câmpul de luptă, vânturile gâfâiau sleite, trăsnetele erau vlăguite şi toate armele zăceau rupte sau tocite. Craiul furtunilor chemă h el pe scutierul său, Tasminu, şi-i spuse amărât:

— Urcă-te în turnul cel mai înalt al văzduhului şi vesteşte-i pe toţi că nu ne-a mai rămas altceva de făcut decât să ne supunem!

Tasminu se caţără pe cel mai înalt turn al zidului care înconjura cetatea zeilor şi începu să răcnească din răsputeri:

— Am fost înfrânţi! Trebuie să ne predăm! Când pricepu cele strigate de Tasminu, sărmana

Hebat îşi pierdu simţirea. De bună seamă că s-ar fi prăbuşit dincolo de meterezele cerului, dacă Takiti, care făcuse cale întoarsă, nu ar fi prins-o în braţele lui.

întunericul învăluise auritele palate ale zeilor îngrijoraţi de soarta care-i aştepta a doua zi, când Tesup se reîntoarse cu oastea lui înfrântă.

într-un târziu, Tasminu spuse lui Tesup, craiul furtunilor:

— E drept că Uriaşul de piatră nu poate fi înfrânt în luptă dreaptă. Să ne slujim de răgazul pe

care ni-l dă noaptea aceasta şi, mai înainte de a arunca armele în semn de supunere, să încercăm să-l doborâm pe căi ocolite. Hai să mergem chiar acum la palatul lui Eia, zeul înţelepciunii şi al vicleniei. Cercetând cărţile vechi, poate ne va da el un sfat mântuitor.

Tesup găsi îndemnul acesta plin de înţelepciune. Cu noaptea în spinare o porniră amândoi spre Abzuva, oraşul peste care domnea Eia.

Zeul se arătă primitor şi săritor, făgăduindu-le o mână de ajutor. Tesup şi Tasminu se întoarseră acasă, în vreme ce Eia se duse la Nippur, oraşul peste care domnea Enlil. Îi povesti despre Uriaşul de piatră, cerându-i să pună şi el umărul la doborârea acestuia. Enlil îşi aminti de copilul de piatră pe care i-l arătaseră nu de mult zânele şi spuse:

— Nu te supăra, dar eu nu mă pot măsura cu Ullicummi. Picioarele lui sunt scufundate în apele mării şi creştetul său

zgâlţâie temeliile cerului. Ca stăpân al pământului, n-am ce-i face!

Văzând că Enlil se codeşte, Eia coborî atunci voiniceşte în străfundurile mării. Se opri în dreptul urechii namilei aplecate sub povara pământului şi a văzduhului şi-i spuse cu glas tare:

— Upelluri, tu nu ştii că vicleanul Cumarbi s-a răzvrătit împotriva locuitorilor cerului şi ţi-a pus pe umărul drept un stâlp de piatră care creşte întruna şi acum a început să zgâlţâie temeliile palatului lui Tesup?

Namila clătină din cap şi răspunse:

— Ce-mi pasă mie de certurile voastre, care nu se sfârşesc niciodată! Oricine ar veni stăpân în cer, nu s-ar gândi să-mi uşureze povara. Şi aşa mă socotiţi un nătâng, bun numai să vă duc pe toţi în spinare, ca să huzuriţi în voie. Nici n-am simţit când aţi îngrămădit deasupra mea totul. Habar n-am avut când aţi despărţit cerul de pământ cu ajutorul cuţitului vrăjit. E drept că umărul drept mă cam doare. Dar cum mă supără toate încheieturile, n-am nicio pricină cu Uriaşul de piatră de care-mi tot vorbeşti. Eu şi aşa nu-l văd!

Zeul îi împinse capul spre dreapta, dar Upelluri era aproape orb, aşa că nu desluşi ceva. Văzând că nu e nimic de făcut, Eia porni de-a dreptul prin apele mării spre palatele văzduhului.

Aici chemă la el pe toţi cei care fuseseră de faţă atunci când cerul a fost despărţit de pământ şi află de ia ei că cuţitul vrăjit stă ascuns într-un templu străvechi. Porţile lui ruginiseră de mult şi doar cu

ajutorul unui descântec puteau fi deschise. Cu chiu cu vai, cineva îşi aminti de cuvintele descântecului şi porţile se deschiseră scârţâind. Eia pătrunse în cea mai tainică încăpere şi acolo află ceea ce căuta.

Zeul înţelepciunii coborî din nou până la Upelluri şi, adăpostindu-se sub umărul namilei, tăie cu ajutorul cuţitului vrăjit gleznele Uriaşului de piatră.

Ullicummi se clătină pe umerii namilei, apoi se prăbuşi huruind în fundul abisului de ape. Pământul se cutremură, iar talazurile se învolburară, înălţându-se ca în răstimpul celei mai cumplite furtuni. O parte din Uriaşul de piatră s-a prăbuşit pe

malul mării, în Cilicia, alcătuind un munte care a primit numele de Ullicummi.

Dacă Cumarbi ar fi dăruit fiului său de piatră un strop de minte, zeii din cer ar fi fost înfrânţi. Dar:

— Pe-un uriaş de piatră îl poţi învinge lesne, Căci e sărac cu duhul şi are slabe glezne…

POVESTEAZTECĂ1

Floarea podişurilor pustii

CÂND SOARELE APUNE în spatele pietrosului platou mexican, deasupra unui cactus aidoma unei torţe ţepoase înfipte în pământ, se deschide potirul imaculat al unei flori cu o corolă mare şi deosebit de frumoasă. Flacăra albă sfidează bezna podişurilor de o pustietate întristătoare, aducând culoarea şi viaţa în mijlocul pietrelor şi ţepilor duşmănoşi ca nişte arici întărâtaţi. În jurul neadormitei „prinţese a nopţii”, vechii azteci au ţesut vălul nemuritor al legendei…

Tutui, fiul regelui din Mihoacan, nu îndrăgea decât numai şi numai florile. Slujitorii lui credincioşi, de altfel nişte grădinari foarte pricepuţi, colindaseră pământul în lung şi în lat, în căutarea celor mai frumoase şi mai rare flori. Curtea palatului

’Aztec – uniune de triburi amerindiene care au trăit în Mexic.

lui Tutui era o grădină în care aflai toate corolele lumii adunate la un loc.

Când o floare se deschidea pe o tulpină adusă de cine ştie unde şi plătită cu aur, Tutui se bucura ca şi cum i-ar fi venit din meleaguri îndepărtate o logodnică neasemuit de frumoasă.

Tutui era singurul copil al regelui. Ori de câte ori se veştejea o floare, el era trist de parcă şi-ar fi pierdut o soră…

Slujitorii prinţului iubeau şi ei grădina, îngrijind-o cu mult

nesaţ. Orice greşeală era aspru pedepsită. Orice floare nouă însemna o nouă răsplată.

Când ajunse la vârsta însurătorii, regele ceru fiului său s-o aleagă pe viitoarea crăiasă a Mihoacan-ului.

Tutui se împotrivi cu îndârjire. Dar, la stăruinţa părintelui şi a sfetnicilor ţării, se învoi spunând:

— Mireasa mea trebuie să iubească florile aşa cum le iubesc şi eu. De aceea nu mă voi însura decât cu fata care îmi va aduce o floare cum nu s-a mai văzut nicăieri!

A doua zi, crainicii începură să colinde oraşele şi satele regatului purtând următoarea solie: 98

— Din porunca regelui, cârmaciul oamenilor, toate fetele sunt poftite la palat, pentru a lua parte la un concurs al florilor. Oricare dintre ele, fie bogată sau săracă, fie frumoasă sau slută, dacă va aduce, într-un răstimp de o lună de zile, cea mai rară floare din lume, cu o corolă şi o culoare cum nu s-a mai văzut nicăieri, va deveni neîntârziat soţia prinţului Tutui!

Din terasele locuinţei lor, fecioarele aztece ascultară uluite spusele crainicilor. Toate auziseră de renumita grădină a prinţului, din care nu lipsea niciuna din florile pământului. Şi cine va mai găsi o nouă floare pe aceste coline bolovănoase şi arse de soare, unde doar cactuşii îşi înalţă braţele lor strâmbe spre cerul albastru?

Bătrânele clătinau şi ele din cap, neîncrezătoare:

— Din prea mare dragoste pentru flori, tare mi-e teamă că prinţul nostru va muri holtei!

Doar o singură fată nu-şi pierduse speranţa. Era frumoasă şi bogată, se numea Stea-roşie şi ţinea morţiş să ajungă soţia prinţului. Nu-l iubea pe Tutui şi puţin îi păsa de florile lui! Dar ea visa de mult să fie regina Mihoacan-ului. De cum auzi cuvintele crainicilor, nu mai avu o clipă de linişte. Se plimba de dimineaţa până noaptea târziu prin palatul ei,

99

căutând o cale de ieşire din impas. Dintr-o dată ochii ei se aţintiră asupra Razei-de-lună, o roabă credincioasă, care întrecea în frumuseţe chiar şi pe stăpâna ei. Din această pricină, Stea-roşie o şi ura pe ascuns.

Această fată colindase în copilăria ei oropsită podişurile pustii.

Ea îndrăgea şi cunoştea ca nimeni alta toate florile sălbatice. Stea-roşie o chemă în iatacul ei şi-i spuse:

— De atâta timp mi-ai împuiat urechile, mărturisindu-mi credinţa şi dragostea pe care mi-o porţi. A sosit ziua când trebuie să-mi adevereşti spusele tale. Colindă podişurile pietroase în lung şi în lat şi află-mi cea mai rară floare din lume. Dacă mi-o vei aduce până într-o lună, te voi răsplăti ca pe o soră, dându-ţi libertatea. Dar dacă te vei întoarce cu mâna goală, voi fi fără pic de milă: te voi da pe mâna călăului!

Căţărându-se pe podişul înalt şi stâncos, Rază- de-lună rătăci zile în şir sub soarele dogoritor. Tălpile sfâşiate de colţii stâncilor şi pline cu ţepi de cactus sângerau la fiecare pas, căci stăpâna ei o trimisese de acasă desculţă. Pe frunte, stropi de sudoare şiroiau neîncetat, amestecându-se cu 100

lacrimile de durere şi jale care-i scăldau ochii. Căuta cu îndârjire, răscolea orice tufiş, dădea în lături fiecare cactus. Pletele îi fluturau pe umăr, jilave de rouă şi ceaţă. Dar, de fiecare dată, nu găsea nimic! Ici-colo întâlnea câte o floare prizărită, dintre cele care se găseau pe toate drumurile.

Rază-de-lună ştia ce urmărea stăpâna ei. Auzise şi ea cuvintele crainicilor, dar nu se omora pentru asta. Voia să trăiască, să fie liberă, să se întoarcă la sărmanii ei părinţi, de care fusese înstrăinată din fragedă copilărie! Doar puţine zile o despărţeau de sorocul hotărât: libertatea sau securea călăului! Nu- şi pierdu speranţa, deşi abia se mai putea târî, istovită de atâta alergătură, de foame, dar mai ales de sete.

Deşi soarele cobora spre orizont, arşiţa se arăta la fel de nemiloasă ca şi în amiaza-mare. Rază-de- lună se prăbuşi lângă un cactus înalt, asemenea coloanei unui palat locuit de regele aricilor. Gândul acesta o înveseli puţin.

Curând îşi dădu seama că nu e singură: un biet colibri1 se prăbuşi istovit de sete la picioarele fetei.

’Colibri – pasăre foarte mică, cu pene viu colorate, care trăieşte în America tropicală şi care zboară foarte repede.

101

Rază-de-lună ridică pasărea în palmele ei. Aceasta deschise

ciocul fără să mai poată scoate niciun sunet. Dacă nu va afla de îndată un strop de apă, sărmanul colibri va muri în mâinile ei.

Rază-de-lună se uită disperată în jurul ei. Doar tulpina ţepoasă îi putea fi de folos. Trebuia să se lupte şi să-i stoarcă un strop de apă cu preţul durerii şi al sângelui. Puse pasărea la umbra unei pietre. Se caţără pe o muchie de stâncă. Izbuti să apuce tulpina care se înălţa ţeapănă ca o spadă în mijlocul tufişului spinos. Ţepii i se înfipseră în talpă şi în genunchi, zgâriind-o fără cruţare. Îndoi creştetul arbustului, lăsându-se cu toată greutatea asupra lui şi reuşi să-l frângă, însă acesta-şi înfipse acele nenumărate în pieptul şi în obrajii fetei. Din tulpina frântă se prelinse un strop de apă. Rază-de-lună îl culese în palmă şi îl duse păsării, călcând peste spinii tufişului ce înconjurau cactusul.

însetatul colibri sorbi preţioasa picătură şi deschise ochişorii săi care îşi recăpătaseră vioiciunea. Se roti de trei ori deasupra capului fetei, în semn de mulţumire: părea un ciob de curcubeu! Apoi îşi luă zborul şi pieri în zare. Fără să-şi mai scoată ţepii de cactus din talpă, Rază-de-lună se 102

trânti pe spate, singura parte a trupului ei care rămăsese nerănită, şi adormi buştean.

A doua zi, roaba se trezi fără să mai simtă sfârşeala care o cuprinsese în ajun. Rămase uimită văzând că zgârieturile de pe picioare, mâini, piept şi faţă pieriseră fără urmă. Chiar în dreptul unde frânsese în ajun cactusul, se ivise o corolă albă de o mărime şi o formă cu totul şi cu totul nemaivăzută.

— Ce floare minunată! strigă Rază-de-îună, frecându-şi ochii.

Credea că visează... Ba nu! Era trează! Şi iată comoara mult căutată! Mai avea doar două zile până la încheierea sorocului. O porni fără zăbavă spre palatul stăpânei sale, spre libertate, ducând în coşuleţul ci cea mai rară floare din lume...

Ajunse în aceeaşi seară acasă fără să fie defel obosită. Stea-roşie se minună când o văzu atât de veselă şi parcă şi mai frumoasă decât la plecare.

.

— Iată floarea cerută! spuse ea, deschizându-şi coşuleţul. Mâine, ultima zi a lunii, vei putea ajunge mireasa lui Tutui. Eu mi-am ţinut cuvântul de roabă. Rămâne să-ţi ţii şi tu cuvântul de stăpână!

Şi, într-adevăr, Stea-roşie, îşi ţinu cuvântul în felul ei în locul libertăţii şi al darurilor promise, o înzestra cu lanţuri, zvârlind-o în temniţă! în seara

zilei în care urma să aibă loc căsătoria, călăul trebuia să taie capul roabei: să piară în pământ taina florii!

Când Tutui văzu minunata floare, porunci ca a doua zi să aibă loc nunta. Nu era deloc încântat de logodnica lui, de privirile ei viclene şi mieroase, dar n-avu încotro. Nimeni nu aflase o floare atât de minunată ca Stea-roşie! Mâhnit, se întoarse în palatul său pentru a alege giuvaerurile care urmau să-i împodobească a doua zi mireasa. Deschizând scrinul în care îşi ţinea diamantele, dădu peste un colibri, cu pene felurit colorate.

— Cum de-ai ajuns aici, micuţule colibri? întrebă prinţul mirat.

— M-a trimis Macuilxohitl, ocrotitorul florilor şi al dansului! răspunse solul înaripat. El a dăruit minunata corolă Razei-de-lună, drept răsplată pentru faptul că mi-a salvat viaţa. Ea este sclava logodnicei tale. Rază-de-lună a cules cea mai rară floare din lume şi ea este soţia credincioasă pe care o meriţi şi care te va face mai fericit decât toate florile tale!

— Şi unde se află această fată?

— În temniţa palatului aceleia care ţi-a adus floarea.

A doua zi, Rază-de-lună ajunse mireasa lui Tutui şi apoi regină a Mihoacan-ului. Iubi florile la fel de mult ca şi prinţul. Tutui o îndrăgi ca pe cea mai rară floare din lume, care nu se veştejeşte o viaţă întreagă.

VECHE LEGENDAPERUVIANA

Vrăjitorul fără oase

SCIUN era ajutorul vrăjitorului din satul de pescari de pe malul oceanului. Foarte ambiţios şi cu o minte ageră, el învăţă pe de rost toate descântecele bătrânului pe care îl slujea, ba chiar şi pe cele ale vrăjitorilor din satele vecine. Curând ucenicul întrecu pe toţi meşterii lui.

Când se văzu cel mai puternic vrăjitor al ţării, Sciun începu să se ţină de blestemăţii. Setea de putere îl făcu să-şi piardă capul de-a binelea. Dorea nici mai mult, nici mai puţin, ca toată lumea să asculte de poruncile lui. Râvnea să culeagă neîntârziat roadele ştiinţei sale neîntrecute.

Ridică ochii spre cer şi văzu că toţi oamenii se închină soarelui.

— Ia să dovedesc eu acestui astru încrezut că vrăjile mele sunt mai puternice decât el şi că semenii mei sunt nişte proşti îngenunchind în faţa lui! Să mi 106

se închine mie cu toţii şi să-mi asculte poruncile: dacă nu de bune voie, atunci de nevoie!

Soarele râse auzind aceste cuvinte smintite. Deodată simţi că puterile îi scad şi că strălucirea lui începe să pălească din ce în ce mai mult. Oamenii începură să se văicărească atunci când, în locul astrului atotputernic, zăriră o arătare găibejită, care abia mai răspândea o părere de lumină şi căldură. Nori de pulbere neagră înconjurau o faţă îmbătrânită peste noapte. Razele lui aveau acum o culoare verzuie, bolnavă.

— Eu am vrăjit soarele! Eu i-am răpit puterea! Supuneţi-vă mie! începu să strige cât îl ţinea gura Sciun.

Oamenii priveau la el cu milă, ca la un nebun.

Dar Sciun se bucurase însă prea devreme. Descântecul său nu izbuti să răpească toată vlaga astrului şi să-l biruie pentru totdeauna. Soarele se răzbună şi, cu ultimele sale puteri, topi oasele vrăjitorului.

Sciun simţi cum i se înmoaie picioarele, apoi şira spinării, braţele şi, în cele din urmă, capul. Se prăbuşi la pământ, fără să se mai poată ridica, asemenea unei sperietori căreia i s-au smuls cele două beţe încrucişate, slujindu-i drept sprijin.

107

Trupul lui se preschimbă într-un aluat, gata să ia orice înfăţişare. Dintr-un om în toată firea, vrăjitorul ajunsese o târâtoare, care stârnea doar silă şi groază. Femeile şi copiii ţipau şi o rupeau la fugă ori de câte ori se întâlneau cu el. Adunarea tuturor bărbaţilor şi bătrânilor satului hotărî alungarea neîntârziată a vrăjitorului care, prin faptele şi înfăţişarea sa, ieşise din rândul oamenilor.

— Să se târască printre şerpii deşertului sau printre stâncile sterpe ale munţilor.

Aceste cuvinte ajunseră la urechile lui Sciun, care se târî afară din sat, clocotind de ură şi mânie:

— Chiar dacă mi-am pierdut oasele, nu mi-am pierdut şi puterea. Veţi plăti scump pentru neghiobia voastră, muritori fricoşi şi nevolnici! Vă voi arăta că sunt mai tare decât cel la care vă închinaţi. Vrăjile mele mă fac atotputernic!

— De aceea ai rămas şi fără oase! strigă batjocoritor un tucan1 cocoţat pe o creangă.

— Pune un zăvor clonţului tău uriaş, flecarule!

— Du-te şi ia-ţi în primire sceptrul pe care nici nu eşti în stare să-l ţii în mână, tu, rege al nisipului fierbinte şi al bolovanilor reci!

1 Tucan – gen de păsări căţărătoare din regiunile tropicale ale Americii de Sud, cu ciocul mare şi puternic şi cu penajul viu colorat.

Nu numai oamenii, ci şi păsările văzduhului îl alungau fără milă. Fiarele îl izgoneau din bârlogul lor, iar şerpii n-au vrut nici ei să-l găzduiască. Ura lui Sciun faţă de orice făptură vie devenea tot mai sălbatică.

Flămând şi însetat, se apropie apoi de un sat, zicându-şi: „Aici oamenii nu mă cunosc. Cu ajutorul vrăjilor voi face din ei robii mei. E de-ajuns să înfăptuiesc câteva minuni care să le ia ochii!”

Rosti un descântec şi, cât ai bate din palme, muntele dinspre miazăzi se făcu nevăzut. Apoi îşi lungi trupul şi înconjură satul, întocmai ca un şarpe ce se încolăceşte în jurul unui buştean năpădit de vlăstare.

înspăimântaţi de cele văzute, toţi locuitorii se adunară în mijlocul satului. Pierzând speranţa să scape cu fuga, trăgeau nădejdea să se mântuiască prin rugăminţi.

Deodată se auzi un glas înspăimântător:

— Eu sunt atotputernicul Sciun! Toţi oamenii trebuie să mi se supună şi să mă slujească întocmai ca pe un zeu, care cere jertfe zilnice. În fiecare dimineaţă trebuie să-mi aduceţi în peştera din creierul munţilor mâncare îmbelşugată şi băuturile cele mai bune! Dacă vă veţi împotrivi, va fi vai de

voi: veţi pieri de foame şi de sete! Acuma vă despresor satul, dar mâine voi veni iar, dacă mă veţi nemulţumi.

Apoi făptura ciudată îşi strânse trupul şi se târî spre muntele dinspre miazănoapte. Când oamenii se dezmeticiră, vorbele începură să se încrucişeze în văzduh:

— Nu poate fi un zeu! Are chip de om şi se târăşte ca un şarpe!… E atât de hâd şi de fioros!… Dacă ne năpustim asupra lui cu armele, îl biruifn uşor!… Să-l luăm prin surprindere, când doarme… Dar cine ştie care îi este faţa şi care spatele…

Cu toate că se îndepărtase, Sciun auzea fiecare cuvânt: nu degeaba era el vrăjitor. Mormăi înciudat:

— Aşa vasăzică – sunt hâd şi fioros! Ba vreţi să mă şi încolţiţi! Ca să vă învăţ minte, o să fiţi cu toţii la fel ca mine: oameni fără oase, robii unui stăpân târâtor!

Sciun rosti câteva descântece încâlcite şi se opri pe o stâncă, să vadă ce se petrece în sat: părea un cătun şerpesc, nu unul omenesc! Colibele se măriseră parcă, iar intrările păreau neobişnuit de înalte pentru cei ce gemeau îngroziţi, căznindu-se să le treacă pragul. Vrăjitorul chicoti încântat de noua lui ispravă. Totuşi, nu era mulţumit: supuşii săi se

puteau răscula, răpunându-şi stăpânul doborât de somn. Trebuia să se înconjoare de paznici credincioşi, care să-l asculte orbeşte!

Adună în mijlocul platoului pietros câţiva bolovani zdraveni. Îi înşirui în faţa lui şi suflă asupra fiecăruia, bolborosind acelaşi descântec.

Pietroaiele începură să crească şi luară înfăţişarea unor balauri acoperiţi cu solzi strălucitori. Aveau şiruri de aripi împodobite cu pene pestriţe şi înzestrate cu gheare ascuţite. Vrăjitorul porunci balaurilor să stea de veghe zi şi noapte la intrarea peşterii lui.

Astfel începu crâncena domnie a lui Sciun asupra întregului ţărm peruvian. Preschimbaţi în târâtoare, oamenii trebuiau să-l hrănească pe el şi pe balaurii lui cu tucani şi fiare bine fripte, cu munţi de mâncare şi cu poloboace pline de băuturi întăritoare. Deznădejdea, sărăcia şi foamea erau oaspeţii zilnici ai fiecărei colibe de pescar sau de ţăran.

Soarele nu putea să privească nepăsător la cele ce se desfăşurau pe pământ, sub ochii lui. În zori nu-

1 mai întâmpinau oamenii sărind în picioare şi ridicându-şi frunţile lor spre a fi încununate de laurii luminii. Întâlnea pretutindeni aceleaşi făpturi de aluat viu, târându-se spre câmp sau spre bărci, spre

111

a aduna cu multă trudă hrana pentru ei şi pentru stăpânul lor, din ce în ce mai lacom şi mai năzuros.

într-o dimineaţă, astrul se trezi mai zdravăn şi mai vioi decât în alte daţi. Timpul trecea, puterea descântecului scădea şi el era hotărât să pornească împotriva lui Sciun. Avea puterea înjumătăţită şi nu putea părăsi văzduhul pentru a-i lipsi pe oameni până şi de fărâma de lumină şi căldură ce-i mai rămăsese.

Frământat de aceste gânduri, soarele ajunse deasupra muntelui în care hornurile vulcanilor fumegau zi şi noapte. Din ele se revărsa focul pământului, gata oricând să pârjolească tot ce întâlnea în cale. Aici locuia fiul său mezin, Pachacamac, stăpânul împărăţiei de flăcări şi lavă. Se supăra dintr-o nimica toată şi făcea să se cutremure munţii. Dar era bun la suflet, săritor şi nu se temea de nimeni. Puterea lui rămăsese neciuntită de vrajă. „Numai el mă poate ajuta!” spuse soarele părăsind o clipă bolta şi coborând pe cel mai înalt vulcan. Din pricina norilor deşi, nici Sciun şi nici oamenii nu băgară de seamă lipsa lui din slava cerului. Se aplecă deasupra craterului şi-l zări pe feciorul său sforăind de se clătina întregul pisc. Nu se îndura să-l scoale aşa de dimineaţă, dar n-avea încotro.

112

— Hei, Pachacamac! Scoală-te!

— Hm! Cine mă caută? răspunse morocănos cel chemat, înălţându-şi din străfundul vulcanului fruntea uriaşă, mânjită de funingine.

— Eu sunt, răspunse soarele. Bucuros de oaspeţi?

— Bucuros! Ce vânt te aduce pe la mine, de mă trezeşti cu noaptea în cap?

Astrul îl luă cu binişorul şi până la urmă îi spuse tot adevărul. Îl rugă să scape pe oameni de Sciun, redându-i şi lui vlaga de

mai înainte. Mezinul ridică din umeri:
— Ştii prea bine că puterea mea e mult mai mică decât a ta. Ea dispare aproape cu desăvârşire de îndată ce am părăsit craterul vulcanilor.
— Cum să nu ştiu? încuviinţă soarele. Dar dacă vei izbândi, îţi făgăduiesc că te voi face la fel de puternic ca mine. Oamenii te vor cinsti ca pe un fiu demn de părintele lui!
— Până azi nu prea ţi-ai amintit de mine… Dar spune-mi mai întâi unde zace puterea lui Sciun? Orice vrăjitor are un talisman în care îşi ascunde atotputernicia. Până nu i-l smulgi, nu-l poţi birui.
— Puterea lui Sciun este închisă într-un tăciune verde, care nu se stinge decât dacă îl cobori în

străfundul mării. El l-a găsit în muntele său natal, unde căzuse din vatra mea. Datorită lui a devenit vrăjitor atotputernic. Dar să ştii că e tare greu să pui mâna pe acest talisman: ziua îl ascunde în pieptul lui, aproape de inimă. Când doarme, îşi scoate talismanul şi îl piteşte în jăratecul vetrei. Tăciunele verde nu se mistuie niciodată şi rămâne în spuză până în zori. La porţile peşterii lui Sciun stau de veghe nişte balauri care nu ştiu ce este somnul.
— Îţi mulţumesc pentru lămuririle tale, tată! De acum încolo mă voi descurca şi singur, încheie Pachacamac.
Din nebăgare de seamă, soarele, aşezat pe marginea craterului, era cât pe ce să se prăvălească în lavă, de bucuros ce era. Sărută fruntea mezinului, furişându-se înapoi în cer.
Pachacamac se întoarse îmbufnat în culcuşul său. Flăcările îl întrebară, şuierând:
— De ce eşti posomorât, stăpâne?
— Mă gândesc la bieţii oameni oropsiţi de Sciun.
— Ajută-i să scape de pacoste!
— Nu-i chiar aşa uşor. Voi ştiţi prea bine că de îndată ce am părăsit pâlnia vulcanului, nu mă deosebesc cu nimic de orice muritor de rând.

— Nu te mai văicări atâta! Chiar dacă îţi vei pierde o bună parte din putere şi va trebui să suferi ca orice pământean, Sciun

nu te poate răpune. Spune mai bine că ţi-e frică!

— Frică, mie? De o târâtoare fără oase? Vă voi arăta de îndată ce poate Pachacamac, când vrea să-şi ajute tatăl!

Sări mânios din gura vulcanului şi se rostogoli de-a lungul povârnişului ca un bolovan încins, zvârlit din cuptorul craterului. La capătul pantei, bolovanul se preschimbă într-un flăcău voinic, cu o faţă roşiatică şi cu ochii ca doi tăciuni neastâmpăraţi. Pletele lui negre ca funinginea erau prinse într-un nod în creştetul capului. În picioare avea sandale de piele şi un şorţ de pânză îi acoperea coapsele. Pieptul său gol, strălucind în bătaia soarelui, părea cioplit în bazalt1.

Pachacamac ajunse curând la malul oceanului. Se aşeză pe o stâncă. Era nerăbdător să cunoască mai îndeaproape oamenii, să vadă dacă merită să se sacrifice pentru ei ori ba. Curând auzi un cântec pescăresc de o tristeţe sfâşietoare. Întoarse capul şi zări doi băieţaşi care târau un coş plin cu peşte.

1 Bazalt – rocă vulcanică de culoare închisă.

Păreau doi şerpi împingând un bolovan. Se chinuiau sărmanii copii de-ţi era milă să te uiţi la ei! Când îl zăriră pe străin, se dădură înapoi, înspăimântaţi.

— De ce vă temeţi de mine? Doar nu vă vreau răul! întrebă nedumerit Pachacamac.

— Nu ne temem, răspunseră băieţii, dar n-am mai văzut de când suntem un om care umblă. Taţii noştri povestesc că în copilăria lor puteau şi ei să umble pe picioare, până s-a ivit Sciun cel cumplit, care ne-a înrobit. Se vede că ai venit de pe alte meleaguri. Ori eşti un zeu?

— Sunt un om ca şi voi. Talazurile mi-au împins barca spre acest ţărm şi mi-au sfărâmat-o de stâncă…

— Poate că eşti flămând, însetat şi nedormit.

Vino acasă la noi să te găzduim!

— Vă mulţumesc! spuse străinul. Lăsaţi-mă pe mine să duc coşul, ca să ajungem mai repede.

Pachacamac ridică pe umerii săi coşul cu peşte şi toţi trei o porniră spre sat. Aici fu sărbătorit regeşte. Mulţimea se ţâra

neliniştită, strigând:

— Un om în carne şi oase! Un om adevărat, aşa cum am fost şi noi până la sosirea vrăjitorului blestemat!

116

Pachacamac fu mişcat până la lacrimi de vorbele lor: merita să se lupte şi să sufere ca să le redea statura lor mândră de altădată!

Străinul fu ospătat întocmai ca un prieten venit de departe. Localnicii îi zugrăviră viaţa lor chinuită. Pachacamac întrebă unde se află palatul lui Sciun. Gazdele i-l arătară, sfătuindu-l ca nu cumva să se ducă acolo, dacă îi este dragă viaţa.

— Mă voi duce chiar în noaptea asta. Pachacamac – căci aşa mă cheamă – îşi va măsura puterile cu vrăjitorul care v-a răpit bucuria de a privi cerul cu fruntea sus şi cu mândria de a fi oameni!

Ghiftuit de mâncare şi băutură, Sciun sforăia în peştera lui. Cu cât se apropia Pachacamac de platou, cu atât se zăreau mai mari şi mai fioroase siluetele balaurilor care îşi păzeau stăpânul. El se apropie tiptil, în speranţa că paznicii nu-l vor simţi. Dar se înşela: vrăjitorul îşi înzestrase balaurii cu urechi care prindeau şi fâsâitul şopârlei pe stânci.

Când flăcăul ajunse la mijlocul platoului, se trezi înconjurat de o ceată de fiare mai cumplite decât păreau din depărtare. Pachacamac le înfruntă vitejeşte. Aripile lor îl orbiră, ghearele lor îi sfâşiară pieptul şi loviturile cozilor solzoase îl năuciră. Se prăbuşi la pământ, în nesimţire.

117

Balaurii se pregăteau să-l strivească sub tălpile lor de stâncă, dar un glas îi opri:

— Staţi! Trebuie să-l arătăm stăpânului nostru!

Era căpetenia lor, cel mai mare şi mai voinic dintre paznicii vrăjitorului.

Fiarele se împotriviră într-un glas:

— Ştii doar că stăpânul nea poruncit să facem praf şi pulbere pe oricine se apropie de peştera lui!

— O ştiu prea bine! Dar nu vă daţi seama că nu avem de-a face cu un om de rând? E un vrăjmaş mult mai primejdios. Sciun trebuie să-l vadă cu ochii săi!

Balaurii se supuseră. Ei nu erau înzestraţi cu niciun fel de minte, deoarece fuseseră făuriţi din pietre de rând. Căpetenia lor fusese cândva o frântură de stea, care se rotea prin văzduh şi căzuse din întâmplare pe podişul acela. Vrăjitorul făcuse o mare greşeală dândii-i viaţă, deoarece îşi făurise singur un duşman care îi dorea pieirea. Căpetenia îşi ascundea cât putea mai bine deşteptăciunea, dar şi ura pe care o purta stăpânului său. Aştepta clipa când se va scutura de jugul lui Sciun, curmând chinurile pe care le îndurau oamenii. Când l-a văzut pe Pachacamac, a priceput că bătuse ceasul înfăptuirii planului său.

Balaurii se supuseră şi-l târâră pe străin până la gura peşterii lui Sciun; Grota era luminată de un foc uriaş, în apropierea căruia se zărea un morman de piele şi grăsime revărsată pe blănuri scumpe. Vătaful îşi trezi stăpânul atingându-l cu coada lui lungă şi păroasă,

— Ce este? Cum de îndrăzneşti să-mi tulburi somnul? strigă Sciun mânios.

— Am pus mâna pe un străin care a încercat să se strecoare în peştera ta!

— Şi de ce nu l-aţi omorât, nătângilor?

— Pentru că nu este muritor de rând. L-am lăsat la intrarea în grotă, ca să-l vezi şi tu şi să ne spui ce să facem cu el!

Sciun se târî bombănind până la locul unde zăcea prizonierul. Solzii balaurilor căpătaseră o licărire argintie în lumina lunii, iar aripile lor neclintite proiectau nişte umbre uriaşe. Când îşi văzură stăpânul, îl treziră pe străin, zgâlţâindu-l zdravăn.

— Unde sunt? spuse flăcăul dezmeticindu-se.

— În casa şi în regatul meu. Te-am recunoscut de îndată! Pot să ştiu cărui fapt îi datoresc cinstea de a te vedea ca oaspete nepoftit?

— Am nimerit din întâmplare în aceste locuri străine mie!

— Aşa să fie? Când soarele te-a născut, n-a ştiut să te înzestreze şi cu un dram de viclenie. Nu mă păcăleşti tu pe mine, sărmane Pachacamac!

Vrăjitorul îi înşfacă dintr-o dată mâna şi o strânse cu tentaculele lui lipicioase până ce flăcăul scoase un geamăt. Apoi

zise mulţumit:

— Aşadar, puterea ta a rămas în craterul vulcanilor. Pe un nevolnic ca tine s-a găsit soarele să-l trimită să se măsoare cu mine? Şi-a cam greşit socotelile! Tu vei rămâne ostatecul meu, pentru că de ucis nu te pot ucide. Zvârliţi-l în peştera cea mai adâncă şi zăvorâţi-l acolo.

Prizonierul se supuse fără să crâcnească. Orice împotrivire era acum zadarnică. Se trezi aruncat într-o cavernă'umedă şi îngustă. Intrarea ei era astupată cu un bolovan uriaş.

Pachacamac străbătu mânios temniţa, izbind pereţii cu pumnii şi strigându-şi sieşi:

— Eu, stăpânul vulcanilor şi al cutremurelor, să ajung ostatecul unui vrăjitor fără oase?

în cele din urmă, el pricepu că se zbuciumă copilăreşte şi se potoli. Frânt de oboseală, adormi în

patu-i umed şi rece, visându-se în culcuşul său cald de-acasă.

Nu trecu mult şi se auzi chemat în şoaptă. Se trezi nedumerit şi întrebă cine îl strigă.

— Eu sunt, căpetenia balaurilor! Dacă ai venit să-l răpui pe Sciun, te voi ajuta să scapi de aici, arătându-ţi ce ai de făcut, căci şi eu îl urăsc pe vrăjitor.

Cuvintele căpeteniei îi reînviară nădejdea în izbândă. Răspunse tot în şoaptă:

— Soarele m-a trimis aici ca să curm tirania vrăjitorului fără oase. Învaţă-mă ce am de făcut!

Şopârla uriaşă înlătură bolovanul de la intrare şi ostatecul se strecură afară. După ce peştera fu din nou astupată, căpetenia spuse încet lui Pachacamac:

— Furişează-te în peştera lui Sciun şi scoate tăciunele mare şi aruncă-te în fundul oceanului. Doar aşa se va stinge tăciunele blestemat şi puterea lui Sciun va lua sfârşit pentru totdeauna. În vremea asta eu voi căuta să-i împiedic pe fraţii mei să sară în ajutorul stăpânului lor.

Pachacamac se târî până la peştera lui Sciun, ca să nu fie văzut de ceilalţi paznici. Pentru o făptură nedeprinsă cu durerea, zgârieturile provocate de

colţii tăioşi ai stâncilor au însemnat un chin greu de îndurat.

Dintr-o săritură, care nu stârni nici cel mai mic zgomot, Pachacamac ajunse chiar lângă foc. Dar se simţi înşfăcat de Sciun, care poate că nici nu dormea, presimţind apropierea vrăjmaşului. Geamătul flăcăului fu acoperit de urlete care veneau din afara peşterii. Pachacamac prinse curaj şi pricepu că trebuie să termine cât mai repede cu vrăjitorul. Îşi strânse în braţe vrăjmaşul, până ce acesta începu să gâfâie, descleştându-şi tentaculele. Atunci tânărul se opinti şi-l izbi pe Sciun cu toată puterea de pereţii peşterii, strigându-i:

— Ţi-a sunat ceasul!

Apoi dinâr-un salt se pomeni în mijlocul mormanului de jăratec. O dată cu puterea, stăpânul vulcanilor şi al cutremurelor îşi pierduse şi invulnerabilitatea. Scoase un ţipăt înspăimântător simţind cum focul îi pârjolea tălpile şi palmele. Flăcările începură să mistuie până şi frumoasele lui plete negre. Tocmai când Sciun se apropia de foc, Pachacamac găsi tăciunele verde şi se năpusti spre ieşirea din peşteră. Strigătul lui de triumf dădu puteri noi căpeteniei, care fusese încolţit de ceilalţi balauri, gata-gata să fie răpus.

Zadarnic îşi striga vrăjitorul slugile, căci lupta era în toi şi nimeni nu-l auzea. Căpetenia îşi mătura potrivnicii, izbindu-i năprasnic cu coada şi sfârtecându-i cu dinţii. Pachacamac o rupse la fugă spre mare. Vrăjitorul venea rostogol în urma lui. Strângând în palmele arse tăciunele verde, stăpânul vulcanilor se aruncă din vârful stâncii în apele mării, tocmai în clipa când Sciun era gata să-l ajungă din urmă.

Răcnetul lui Sciun făcu să se clatine munţii, trezind din somnul lor trudit pe toţi supuşii lui. Dar domnia vrăjitorului fără oase se terminase. Apele oceanului stinseseră tăciunele verde. Trupul lui Sciun, aidoma unor rufe mototolite, se rostogoli în mare şi acolo se preschimbă într-o caracatiţă. Acum nu mai putea pricinui niciun rău oamenilor.

înotând spre mal, Pachacamac auzi, strigătele de bucurie ale pescarilor. Toţi îşi recăpătaseră înfăţişarea şi statura omenească.

Primejdia nu era înlăturată. Prietenul lui Pachacamac fusese biruit şi era în agonie. Dar ceata balaurilor nu pierise o dată cu înfrângerea lui Sciun. Cu ultimele lor puteri, dihăniile se

năpusteau asupra satelor din vale, spre a le nimici.
123

Pachacamac smulse o stâncă din munte şi cu această ghioagă începu să izbească în dreapta şi-n stânga. Balaurii făuriţi de Sciun îşi pierdură rând pe rând vlaga şi fură biruiţi până la unul.

Stăpânul vulcanilor răsuflă uşurat când părintele lui se ivi în zare. Dar bucuria victoriei fu întunecată de suferinţa celui fără de care Sciun ar fi rămas nebiruit. Îl află la gura peşterii, zăcând într-o băltoacă de sânge, mişcându-şi neputincios coada păroasă. Pachacamac strigă atunci tatălui său:

— O, soare, tu care ţi-ai recăpătat puterea mulţumită jertfei lui, arată-ţi mărinimia şi nu-l lăsa să piară: fă-l să slujească oamenilor şi de acum încolo!

— Fie! răspunse astrul, coborând toată strălucirea razelor lui asupra trupului însângerat.

Lumina orbitoare îl sili pe Pachacamac să închidă ochii. Când şi-i deschise zări un animal minunat, cu o blană roşcată, moale, şi cu o privire nespus de blândă. Soarele strigă:

— Această făptură se va numi *lama'şi* va fi prietenul nedespărţit al oamenilor pentru care s-a jertfit. Va trăi întotdeauna în creierul munţilor. Nici 124

pe tine nu te vor uita muritorii. Pe aceste locuri se va ivi o stirpe nouă cu numele de nazca. Ea va ridica în cinstea ta un oraş care îţi va purta numele...

POVESTE POPULARA IZRAELITA

înţeleptul Solomon şi vicleanul Asmodeu

CÂND SOLOMON A AJUNS rege, s-a gândit să-şi înalţe un palat cum nu se mai văzuse prin locurile acelea.

Vechiul palat al părintelui său David i se părea neîncăpător şi lipsit de străluciretnoul rege îşi puse straie de om de rând şi începu să colinde prin împrejurimile Ierusalimului, în căutarea unui loc potrivit planurilor sab măreţe.

Tot umblând de unul singur şi temându-se să nu fie recunoscut de vreunul din supuşii săi, Solomon înnopta sub un

măslin în mijlocul unei mirişti. Sub măslin crescuse o iarbă mătăsoasă ca un aşternut regesc. În stânga şi în dreapta pomului, care se ridica singuratic în mijlocul secerăturii, se ţuguiau două clăi cu snopi de grâu. Regele îşi luă un snop şi îl puse sub căpătâi, îşi presără aşternutul cu paie şi se pregăti de culcare. Când ridică ochii spre măslin,

126

băgă de seamă că nu era singur: pe o creangă se cuibărise un greier. Mare a fost mirarea regelui când l-a auzit vorbindu-i astfel:

— Înţeleptule Solomon, nu mai căuta zadarnic alt loc pentru minunatul palat pe care plănuieşti să-l ridici spre fala ta şi a ţării tale. Alege-l pe acesta şi n-o să-ţi pară rău. Doi fraţi stăpânesc câmpul din jur, rămas moştenire de la părinţii lor. Unul este însurat şi are mai mulţi copii, în vreme ce mezinul a rămas holtei. Când au secerat grâul de pe câmp, au împărţit recolta frăţeşte şi au clădit două clăi de snopi la fel de înalte. În noaptea trecută, mezinul s-a trezit şi şi-a zis: „Fratele meu are nevastă şi atâtea guri de hrănit, câtă vreme eu sunt singur cuc. Dacă i-aş da din recolta mea, de buni seamă că s-ar supăra şi n-ar primi. Dar dacă iau câţiva snopi şi-i pun acum peste claia lui, n-o să bage de seamă!” în aceeaşi noapte şi fratele mai mare s-a trezit şi şi-a spus: „Fratele meu este tânăr şi singur. Nu are niciun ajutor, aşa că trebuie să muncească cât doi şi să se hrănească îndoit. Nu este drept să fie claia mea la fel de mare ca a lui. Ia să iau în spinare câţiva snopi şi să-i pun peste ai lui, fără să bage de seamă”. Azi dimineaţă cei doi fraţi au venit pe câmp şi au văzut

127

cu uimire că rămăseseră la fel de înalte clăile lor, dar n-au suflat niciun cuvânt!

Greierul se opri, obosit de graiul omenesc cu care nu era deprins, apoi urmă:

— Luminate rege, fii cu ochii în patru şi nu adormi, că acuşi-acuşi ai să-i vezi pe cei doi fraţi, care nu vor pregeta să se ivească şi în noaptea aceasta, cu aceleaşi gânduri bune!

într-adevăr, nu trecu mult timp şi pe câmp se iviră două mogaldeţe: uha venea din dreapta, iar alta din stânga. Fiecare

ducea câţiva snopi de grâu în spinare. Ai fi zis că snopii o porniseră singuri la plimbare, sub lumina lunii…

în mijlocul câmpului, chiar în dreptul măslinului, cele două umbre se întâlniră şi rămaseră ţintuite locului. Snopii se prăvăliră la pământ şi atunci se iviră cei doi fraţi care se îmbrăţişară, plângând de bucurie. Mişcat până la lacrimi de cele văzute, regele se apropie de ei şi le zise:

— Voi, care sunteţi pildă a iubirii de frate, vindeţi-mi mie câmpul acesta, martor al purtării voastre demnă de toată lauda! Aici îmi voi înălţa palatul meu falnic. Vă voi răsplăti cum se cuvine!

Cei doi fraţi se înclinară în faţa lui Solomon, spunând:

— Facă-se voia ta, rege puternic şi înţelept!… Şi regele cumpără de la cei doi fraţi câmpul lor, plătindu-l cu un preţ de zece ori mai mare, după care se apucă să strângă toate cele trebuincioase zidirii unui palat măreţ. Adună grămezi de aur şi pietre preţioase, aduse cedri din Liban şi meşteri pricepuţi din Tir şi Sidon. Cu toate acestea nu era mulţumit.

Urmărind să facă un lăcaş în care să domnească pacea şi buna înţelegere, înţeleptul Solomon se hotărî ca la tăierea pietrelor să nu se folosească nicio unealtă de fier, întrucât din el se fac armele de luptă. Chemă la el pe toţi înţelepţii din regatul său, care lăudară hotărârea regelui. Ei îi dădură şi următorul sfat preţios:

— Pentru ceea ce ţi-ai pus în gând, slăvite rege, nu-ţi poate fi de folos decât *Şamirul,* o făptură cât un bob de orz, care roade piatra, aşa cum carii rod lemnul cel mai tare.

Solomon le mulţumi pentru sfat, dar când îi întrebă cum poate dobândi minunatul *Şamir,* cu toţii ridicară din umeri:

— Noi nu ştim unde se află el. Dar sileşte pe demoni să-ţi spună cum îl poţi dibui.

Atunci regele prinse toţi demonii şi-i aduse în faţa tronului său, iscodindu-i despre *Şamir.* Demonii grăiră astfel:

— Înţeleptule rege, noi nu ştim nimic! Doar regele nostru, temutul Asmodeu, îţi poate spune unde se ascunde *Şamirul.*

Când au fost întrebaţi unde poate fi găsit Asmodeu, toţi

demonii tăcură cu încăpăţânare.

— Prea bine, le spuse Solomon, veţi fi ostatecii mei până îmi veţi dezvălui unde îşi are palatul regele vostru!

După câteva săptămâni de temniţă, demonii cerură să se înfăţişeze regelui şi, când li se dădu voie să cuvânteze, spuseră:

— Palatul regelui nostru se află tare departe de aici, în luminişul unui codru de nepătruns, la poalele unui munte, unde n-a mai călcat picior de om. Aici şi-a săpat Asmodeu o fântână cu apa cea mai limpede de pe pământ. Pentru ca apa să nu se tulbure niciodată, a astupat ghizdul fântânii cu o piatră uriaşă şi i-a pus un sigiliu. Ziua întreagă colindă văzduhul cu puzderia lui de astre, pentru a iscodi tainele lumii. Seara se întoarce istovit de sete, deoarece nicăieri nu află o licoare mai minunată decât apa din fântâna palatului său pământean. După

ce s-a asigurat că nimenea nu s-a atins de fântână, rupe sigiliul, ridică piatra şi soarbe din apa limpede până ce seacă fântâna. A doua zi, ea se umple la loc. Apoi Asmodeu se zăvorăşte în palatul său şi sforăie de se cutremură obloanele şi uşile de fier. Asta este tot ce-ţi putem spune. Mai departe, te va călăuzi înţelepciunea ta.

Solomon îşi ţinu făgăduiala şi eliberă pe toţi demonii prinşi de el, după ce îi puse să jure că nu vor face niciun rău supuşilor lui. Apoi chemă la el pe viteazul Benaia, conducătorul oastei sale, îi dădu însoţitori neînfricaţi, merinde pentru un drum lung, lanţuri grele şi câteva burdufuri din vinul cel mai bun.

Benaia şi voinicii lui avură de străbătut codri mai deşi ca peria, fluvii mai iuţi ca săgeata şi prăpăstii mai adânci decât marea, până ce dădură de fântâna lui Asmodeu. Făcură o gaură într-unul din pereţii ei şi turnară tot vinul din burduf. Apoi astupară gaura cu grijă, nu care cumva să se vadă că cineva umblase la fântână, şi se ascunseră după nişte copaci.

Spre seară se arătă şi însetatul Asmodeu. Cu toate că Benaia şi vitejii lui nu ştiau ce-i frica, inima

lor se făcu cât un purice, când văzură uriaşa statură a regelui demonilor.

După obiceiul său, Asmodeu cercetă sigiliul fântânii, şi

găsindu-l neatins, îl rupse şi ridică piatra ce acoperea ghizdul. Un miros ciudat îi gâdilă nările şi cei ce-l pândeau îl auziră mormăind:

— Eântâna miroase a vin! Băutura tulbură mintea oricui. Un înţelept nu bea vin!

Dar întrucât era mort de sete şi nu gustase niciodată un strop de vin, îşi zise:

— O singură picătură nu-mi poate dăuna!

Se aplecă peste ghizdul fântânii şi prima picătură fu urmată de a doua, apoi de a treia, până ce sorbi tot vinul care plutea deasupra apei ca untdelemnul de măsline. Apoi Asmodeu se îndreptă vesel şi împleticindu-se spre palatul său. Uită să zăvorască uşile şi obloanele şi se trânti în pat, adormind buştean. Benaia şi voinicii lui se apropiară tiptil de el şi-l legară fedeleş.

Când se trezi, craiul demonilor nu avu altceva de făcut decât să meargă până la înţeleptul rege Solomon, pentru a-i asculta poruncile.

Pe drum, Benaia şi ostaşii săi fură martorii unor întâmplări ciudate. Într-o zi, Asmodeu se propti de un copac şi acesta se răsturnă, de parcă ar fi fost 132

smuls de o furtună năprasnică. Altă dată se sprijini de un perete şi casa se surpă, de parcă ar fi fost zgâlţâită de un cutremur nimicitor.

întâlniră într-un târg un alai de nuntă. Toţi fură poftiţi să închine câte un ulcior de vin cu nuntaşii. Numai Asmodeu rămase posomorât.

— De ce eşti mâhnit, când toată lumea petrece? îl întrebă Benaia.

— Mâine mirele va muri! răspunse Asmodeu.

Trecură pe lângă o cizmărie şi auziră pe un muşteriu cerând o pereche de încălţări care să-l ţină şapte ani!

Asmodeu râse amar şi-i spuse lui Benaia:

— Sărmanul, nu ştie că mai are de trăit doar şapte zile!

Mai întâlniră şi un om care căuta pretutindeni o comoară, făcând tot felul de vrăji. Asmodeu începu să hohotească şi zise:

— Bietul de el, caută peste tot o comoară îngropată chiar sub casa lui!

în cele din urmă sosiră la Ierusalim. Când fu adus înaintea lui

Solomon, Asmodeu grăi astfel:

— Nu te-ai mulţumit cu ţările pe care le-ai robit şi acum ai pus în lanţuri şi pe regele demonilor!

133

Solomon îi spuse pricina care l-a împins la o asemenea faptă şi primi următorul răspuns:

— Află că eu n-am nicio putere asupra

Şamirului. Demonul mării l-a încredinţat cocoşului

. De munte, care s-a jurat să-l păstreze cu străşnicie.

Atât i-a trebuit lui Solomon. Din nou l-a chemat pe credinciosul Benaia, care plecă în căutarea *Şamirului,* luându-şi câţiva soţi de drum, desaga cu merinde şi un clopot de cleştar.

Răscoliră ei multe ţinuturi sălbatice cu stânci abrupte, până descoperiră într-un târziu cuibul cocoşului de munte. Puii flămânzeau în aşteptarea tatălui lor. Benaia puse colopotul de cleştar deasupra cuibului şi se ascunse prin apropiere.

Numai iată că se arătă şi cocoşul de munte aducând în cioc hrană pentru odraslele lui. Degeaba îşi căscau bieţii puişori ciocurile, căci viermii tot nu le cădeau în guşe.

Cocoşul sălbatic încercă să spargă cleştarul cu ciocul şi cu pintenii, dar toate încercările sale fură zadarnice. Îşi luă zborul din nou şi curând se întoarse, aducând în cioc *Şamirul.* Cum atinse cu el cleştarul, clopotul plesni şi puii se văzură liberi.

Benaia şi soţii lui de drum nu-i dădură răgaz cocoşului de munte să ducă *Şamirul* înapoi în 134

ascunzătoare, ci începură să răcnească din răsputeri. Pasărea se sperie şi scăpă preţioasa comoară. Ea ajunse astfel în mâinile lui Benaia şi de acolo în stăpânirea lui Solomon.

Treisprezece ani încheiaţi a durat zidirea palatului regesc. În tot acest timp, Asmodeu a fost prizonierul lui Solomon, ajutându-i să biruie toate greutăţile ivite în cale, cu ştiinţa lui neîntrecută.

Dar chiar şi omul cel mai înţelept este supus greşelii. Solomon vru nici mai mult nici mai puţin să afle toate tainele lumii, ştiute de regele demonilor. Asmodeu se învoi: va trebui însă ca ei să-şi schimbe hainele. Cum se văzu scăpat din lanţuri, Asmodeu îl înşfacă pe Solomon şi-l zvârli peste mări şi ţări, până hăt! în India. El luă înfăţişarea regelui şi puse stăpânire pe tronul lui.

Când Solomon se trezi din ameţeala iuţelii cu care zburase prin văzduh, se pomeni în mijlocul unei ţări străine, cu oameni vorbind o limbă necunoscută lui. Dar îşi luă inima în dinţi şi o porni spre palatul său intrat în stăpânirea regelui demonilor. Îl îngrijora şi soarta ţării sale încăpută pe mâini atât de rele.

Cheltui aurul care-l mai avea la el şi vându toate podoabele regeşti. Isprăvind banii şi straiele sale

făcându-se ferfeniţă, bogatul rege ajunse ca un cerşetor de rând. Când spunea celor întâlniţi în drum: „Eu sunt regele Solomon!”, toţi îi râdeau în nas.

într-o zi trecu pe lângă o şcoală unde învăţătorul vorbea elevilor săi despre proverbele lui Solomon. Regele se grăbi să intre în clasă şi spuse:

— Copii, eu sunt înţeleptul Solomon!

Toată clasa pufni într-un hohot de râs nestăvilit şi musafirul nepoftit trebui să-şi ia tălpăşiţa, fiind luat drept un nebun.

în sfârşit, poposi la porţile Ierusalimului şi se înfăţişă la marii judecători ai oraşului:

— Eu sunt regele Solomon, nu mă mai recunoaşteţi?

Dar şi aici trecu drept un smintit. Nimeni nu băgase de seamă că Asmodeu furase înfăţişarea şi tronul lui Solomon, înţeleptul înţelepţilor.

Mare a fost ciuda regelui adevărat când nu i se îngădui să intre în palatul zidit de el cu atâta trudă. Totuşi, nu se dădu bătut şi nu încetă să-şi apere dreptatea! Şi iată cum îşi recâştigă tronul.

Solomon ştia că demonii puteau să capete lesne chipul şi asemănarea omenească pe care şi-o doreau. Cu toate acestea ei nu puteau să-şi lepede ghearele

de vultur pe care le aveau la picioarele lor. De aceea ceru ca aşa-zisul rege să fie descălţat în timpul somnului.

Or, ceea ce nedumerea pe toate slugile palatului era faptul că de la o vreme încoace Solomon dormea încălţat. Nici nu-l mai văzuseră în ultima vreme scăldându-se la picioare.

Aceasta dădu de bănuit marilor judecători ai oraşului, care porunciră slugilor regelui să-l descalţe în toiul nopţii. Ei înşişi se strecurară în camera de dormit a lui Solomon, după ce

presupusul rege adormi adânc şi începu să sforăie cât şapte. Solomon îi însoţea.

Când slugile izbutiră să scoată încălţările regeşti, se iviră în faţa tuturor cumplitele gheare ale demonului.

Atunci regele adevărat se duse la căpătâiul celui adormit şi îl sculă, zgâlţâindu-l:

— Te trezeşte, Asmodeu, Fiindcă Solomon sunt eu! Părăseşte-mi azi palatul, Tu, ce-mi spurci sceptrul şi patul!

Asmodeu sări ca ars. Văzându-şi ticăloşia dată în vileag, începu să crească mai întâi până în tavan, apoi până în nori, şi deodată se făcu nevăzut.

Temător de răzbunarea demonului, Solomon se înconjură de şaizeci dintre cei mai viteji războinici, care îl păzeau zi şi noapte. Dar Asmodeu nu se mai ivi prin locurile acelea şi nu-l mai supără cu nimic pe rege.

Solomon îşi luă de soţie pe fiica faraonului şi îşi cârmui ţara cu înţelepciune până la adânci bătrâneţi, îmbogăţindu-şi cartea lui de proverbe cu alte cugetări, care să slujească şi celor mai deştepţi oameni, supuşi şi ei greşelii.

POVESTE POPULARA PERSANĂ

Fiul regelui a vrut luna de pe cer

A FOST ODATĂ un fiu de rege, căruia tatăl său nu i-a refuzat niciodată nicio dorinţă. Ge a visat noaptea i s-a împlinit a doua zi. Şi a visat de multe ori lucruri ce păreau cu neputinţă de realizat, şi totuşi tatăl lui a făcut ce a făcut şi i-a îndeplinit toate dorinţele. Dar într-o bună dimineaţă, iată-l pe fiul regelui că-i spune tatălui său, cu un aer foarte senin:

— Dragă tată, ştiu că bucuria ta cea mare este să-mi împlineşti toate visele. Ei bine, în noaptea trecută eu am visat că apucasem luna de pe cer. Parcă mă aşezasem pe vârful unui

turn, făcut din sute şi sute de cutii mari de lemn. Vreau să ating aievea luna de pe cer, tată! Aşa cum am visat!

— Fiule, din câte spui tu, nu-mi pare totuşi cu putinţă asemenea lucru. N-am auzit ca făptură omenească de pe acest pământ să fi putut atinge vreodată luna de pe cer. Cere-mi orice altceva, tu

ştii cât ţin la tine, nu-fi voi nesocoti nicio altă rugăminte, dar aşa ceva nu se poate, îi răspunse pe un ton blajin regele.

Dar atâta se rugă fiul lui, şi atât de trist se arătă din ziua aceea, încât până în cele din urmă regele dădu poruncă să fie adus la palat cel mai mare meşter dintre tâmplari, care să fie în stare să-i facă un turn, aşa şi aşa, după cum era dorinţa fiului său, încât să ajungă înălţimea turnului până la ceruri.

Se dădu sfoară în ţară şi cei mai fricoşi dintre tâmplari îşi luară lumea în cap şi fugiră departe de meleagurile acelea, când auziră ce-i aşteaptă. Căci regele mai spuse că cel ce se va încumeta să înceapă turnul, dar nu-l va duce la bun sfârşit, îşi va afla capul unde-i stau picioarele.

Iată că un tâmplar mai curajos se înfăţişă totuşi înaintea regelui şi începe să aşeze cutiile mari de lemn una peste alta, şi mai-mai că turnul făurit de el atingea cerul. Tâmplarul era aproape gata cu lucrul lui, când apăru la faţa locului şi fiul regelui, nerăbdător să urce şi să vadă dacă poate atinge luna.

Se înserase şi tâmplarul voia să termine turnul; după mintea lui, parcă-i mai trebuiau câteva cutii de lemn ca să atingă înălţimea poruncită. Dar fiul regelui nu mai avu răbdare să aştepte şi începu să

urce. Şi urcă, şi urcă el în culmea fericirii, că nici de astă dată tatăl lui nu-i nesocotise dorinţa, şi tot urcând ajunse în vârful turnului. Între timp, apăruse şi luna. Întinse el o mână s-o atingă, şi de sus, de acolo, îi strigă tatălui său că n-o poate atinge.

— Mai ai răbdare, fiule, îi spuse cu înţelepciune taică-său, până mâine dimineaţă, când tâmplarul nostru va mai adăuga alte cutii mari de lemn. Vei urca din nou mâine pe înserat după ce-o răsări luna.

Dar băiatul n-a mai avut răbdare, căci era tare înfuriat; să fie

el atât de aproape şi totuşi să n-o atingă, aşa cum o atinsese în vis?

— Numai de-o singură cutie e nevoie, şi dacă nu aveţi alta pe acolo, iau ultima cutie şi-o pun în lung ca să fie mai înaltă, strigă înflăcărat fiul regelui.

Dar, un picior greşit îl făcu să se prăbuşească cu turn cu tot. Îi împlinise regele, tatăl său, toate dorinţele, fiului răsfăţat, dar după cum s-a văzut, chiar luna de pe cer, cât era de puternic regele, tot nu i-a putut-o oferi. Năzuinţa lui s-a dovedit a fi prea îndrăzneaţă, chiar pentru un fiu de rege…

CUPRINS

Insula şarpelui proroc *(poveste din vremea vechilor faraoni)* 5

Ursita fiului de faraon *(veche poveste egipteană)* 15

Fraţii învrăjbiţi *(poveste egipteană străveche)* 35

învăţatul Satni şi fiul său Senosiris *(poveste egipteană din vremea ultimilor faraoni)* 56

Ochii Adevărului *(poveste egipteană antică)* 73

Uriaşul de piatră *(poveste hitită)* 82

Floarea podişurilor pustii *(poveste aztecă)* 97

Vrăjitorul fără oase *(veche legendăperuviană)* 106

înţeleptul Solomon şi vicleanul Asmodeu *(poveste populară izraelită)* 126

Fiul regelui a vrut luna de pe cer *(poveste populară persană)* 139